

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА**

Наталія АВШЕНЮК

Олена ОГІЄНКО

**ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ:
ГЛОСАРІЙ КЛЮЧОВИХ ПОНЯТЬ**

КИЇВ – 2024

*Рекомендовано до друку ухвалою вченої ради Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України
(протокол № 12 від 25 листопада 2024 р.)*

Рецензенти:

Бідюк Н.М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іншомовної освіти та міжкультурної комунікації Хмельницького національного університету

Пазюра Н.В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов професійного спрямування Київського авіаційного інституту

Зміст професійної підготовки вчителів: глосарій ключових понять: глосарій / Авшенюк Н.М., Огієнко О.І. Київ: ПООД НАПН України, 2024. 64 с.

У глосарії англійською мовою наведено перелік ключових понять та їх визначення, що пов'язані зі специфічною тематикою розвитку змісту професійної підготовки вчителів. Здійснено авторський переклад відібраних понять українською мовою з авторитетних енциклопедичних, довідкових й аналітичних видань міжнародних організацій глобального масштабу – ЮНЕСКО, ОЕСР, ЄС тощо, а також наукових праць провідних фахівців зарубіжних країн. Глосарій вміщує терміни, які оптимально описують процес і результат проектування, розроблення й імплементації змісту підготовки вчителів у зарубіжних країнах.

Глосарій адресовано викладачам і здобувачам закладів вищої, фахової передвищої освіти педагогічного профілю, закладів безперервної педагогічної освіти, наукових установ для використання у процесі підготовки та підвищення кваліфікації педагогічного персоналу за галуззю А Освіта; фахівцям у галузі освітньої політики для гармонізації термінології у процесі підготовки законодавчого й науково-методичного забезпечення в умовах інтернаціоналізації вищої освіти й формування європейського дослідницького простору.

© Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2024

© Авшенюк Н.М., Огієнко О.І., 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У багатьох країнах світу, зокрема й тих, що є членами Організації економічного співробітництва й розвитку, курикулум (педагогічної) освіти (зміст освіти й професійної підготовки вчителів) все частіше розглядається як основа для комплексних освітніх реформ, спрямованих на досягнення якісних результатів. Сучасні процеси розроблення курикулуму передбачають громадські обговорення та консультації з широким колом зацікавлених осіб, а сам курикулум поступово перетворюється на предмет дебатів, до яких залучаються не лише політики, експерти й практики в галузі освіти, а й представники широких верств суспільства в цілому.

Протягом останніх десятиліть багато зусиль було докладено до визначення курикулуму та його досліджень – академічної галузі, що постійно змінюється і часом виявляється нечіткою та суперечливою. Щобільше, мало які освітньо-професійні терміни здаються настільки потужними й водночас заплутаними, як курикулум. Визначення цього слова стало звичною справою, але консенсус щодо цього питання є поки що примарним, адже попри прагнення авторів формулювати поняття з великою точністю, визначення все ще залишаються дуже оригінальними та особливими.

Часто курикулум трактують просто як курс навчання. В інших визначеннях цей термін розглядається більше як стан мислення або акт дослідження, що призводить до певної міри фахового зростання. У багатьох наукових публікаціях робоче визначення курикулуму складається з концептуалізації та структурування досвіду, який потенційно може призвести до навчання. Таким чином, дослідження курикулуму стає дослідженням цього процесу. Без сумніву, таке пояснення може бути загальним й нечітким, як і будь-яке інше, що коли-небудь з'явиться в освітній довідковій та енциклопедичній літературі. Проте, уважне ознайомлення з концепціями й теоріями курикулуму, зокрема з аналізом Філіпа В. Джексона у «Довіднику з досліджень

курукулуму» (1992 р.)¹, дозволяє зрозуміти, що для подолання складності у роботі над термінологією, необхідне відкрите і гнучке базове визначення цього освітнього феномену.

Термінологія курикулуму наразі використовується не лише фахівцями в освітній галузі, які усвідомлюють усі складнощі його розроблення й імплементації, і це може спричинити плутанину та неправильне тлумачення. Багато термінів, пов'язаних з курикулумами, часто використовуються як взаємозамінні, навіть якщо вони стосуються різних понять, і, залежно від контексту, один і той самий термін може розумітися різними зацікавленими сторонами по-різному. Прикладом може слугувати розмаїття визначень терміну «курукулум» – слова, якого в багатьох національних мовах навіть не існує.

Основна мета Глосарія термінів, пов'язаних із розвитком змісту професійної підготовки вчителів, тобто з курикулумами, не полягає у встановленні стандартних, універсально застосовних визначень. Скоріше, він має стати робочим довідковим інструментом, який може бути використаний у науковій й освітній діяльності та допоможе стимулювати рефлексію з-поміж усіх зацікавлених осіб, хто бере участь в ініціативах з проєктування і вдосконалення курикулуму. Враховуючи тісний зв'язок між теоретичними засадами та практичними аспектами, такий глосарій може сприяти продуктивному осмисленню особливостей термінотворення в різних національних системах освіти, а також ролі термінології курикулуму в регіональному й міжнародному контекстах щодо його змістовного удосконалення.

Автори глосарію сподіваються, що він стане корисним довідковим виданням, допомагаючи розробникам змісту професійної підготовки вчителів й іншим заінтересованим особам в галузі освіти досягати спільного розуміння найужиткованіших термінів, що використовуються у процесі його конструювання, формування, упровадження й оцінювання, але мають різне значення.

¹ Kridel, C. (2010). *Encyclopedia of curriculum studies*. London: SAGE.

Термін та його тлумачення (англійською мовою)	Термін та його тлумачення (українською мовою)
А	
<p>Active learning: the learning process where students are actively engaging the material. Often utilizing cooperative learning, active learning involves peer discussion, writing, reading, and direct engagement while solving problems, utilizing analysis, evolution, and synthesis.</p>	<p>Активне навчання: процес навчання, у якому студенти активно вивчають матеріал. Часто використовуючи кооперативне навчання, активне навчання передбачає взаємне обговорення, письмо, читання та пряму взаємодію під час вирішення проблем, використовуючи аналіз, еволюцію та синтез.</p> <p>Активне навчання передбачає використання такої системи методів і прийомів, що спрямовані головним чином не на повідомлення студентам готових знань, їх запам'ятовування та відтворення, а на організацію студентів для самостійного одержання знань, засвоєння вмій і навичок у процесі активної пізнавальної і практичної діяльності.</p>
<p>Assessment: documenting and recording knowledge and skills, often of a student, in addition to attitudes and beliefs. Usually done in measurable terms, often for comparison to peer groups.</p>	<p>Оцінювання: документування та реєстрування знань і навичок студентів, на додаток до поглядів і переконань. Зазвичай робиться у вимірних термінах, часто для порівняння з іншими групами.</p>
<p>Attained curriculum: curriculum, which indicates the knowledge, understanding, skills and attitudes that learners actually acquire as a result of teaching and learning, assessed through different means and/or demonstrated in practice. It may differ from the intended and the implemented curriculum.</p>	<p>Опанований курикулум: курикулум, який відображає знання, розуміння, навички та ставлення, які студенти фактично набули в результаті викладання та навчання, які оцінені за допомогою різних засобів та/або продемонстровані на практиці. Він може відрізнятися від запланованого та реалізованого курикулуму.</p>
В	
<p>Blended learning: a combination of</p>	<p>Змішане навчання: поєднання</p>

<p>different modes of learning. Blended learning is often used to refer specifically to combination courses that use both in-classroom and online distance learning techniques.</p>	<p>різних способів навчання. Термін «змішане навчання» часто використовується для позначення конкретно комбінованих курсів, які застосовують методи як аудиторного, так і онлайн-дистанційного навчання.</p>
<p>Block teaching: refers to a ‘block’ of time – for example, a number of weeks – being devoted to a particular topic or prescribed set of learning objectives/outcomes. It can also indicate a way of organizing the school day using long class periods (more than 60 minutes and typically 90-minutes long) to incorporate more activities and materials to engage the learners. It can be used to make time allocation more flexible to enhance activities such as project- and problem-based learning.</p>	<p>Блочне викладання: означає «блок» часу – наприклад, кілька тижнів – присвячений опануванню певної теми або визначеному набору навчальних цілей/результатів. Це також може означати спосіб організації навчального дня з використанням тривалих періодів занять (понад 60 хвилин і, як правило, 90 хвилин), щоб охопити більше видів діяльності та матеріалів для залучення студентів. Його можна використовувати, щоб зробити розподіл часу більш гнучким для активізації таких видів діяльності, як проєктне та проблемне навчання.</p>
<p>Bloom’s taxonomy: is a classification system used to define and distinguish different levels of human cognition—i.e., thinking, learning, and understanding. Educators have typically used Bloom’s taxonomy to inform or guide the development of assessments (tests and other evaluations of student learning), curriculum (units, lessons, projects, and other learning activities), and instructional methods such as questioning strategies.</p>	<p>Таксономія Блума: це система класифікації, яка використовується для визначення та диференціації різних рівнів людського пізнання, тобто мислення, навчання й розуміння. Педагоги зазвичай використовують таксономію Блума, щоб інформувати або керувати розробкою оцінювання (тестів та інших оцінок навчання учнів), навчального плану (розділів, уроків, проєктів та інших навчальних дій) і методів навчання, таких як стратегії опитування.</p>
<p>С</p>	
<p>Civic-mindedness: is an attitude towards other people, beyond family and friends. It involves a sense of belonging to a group or community, an awareness of other people in the group, an awareness</p>	<p>Громадянська позиція: це ставлення до інших людей, окрім сім’ї та друзів. Вона передбачає відчуття приналежності до групи чи спільноти, розуміння інших людей у групі,</p>

of the effects of one's actions on those people, solidarity with the other members of the group, and a sense of civic duty towards the group. Groups or communities in relation to which civic-mindedness may be expressed include people who live within a particular geographical area (such as a neighbourhood, a town or city, a country, a group of countries such as Europe or Africa, or indeed the world in the case of the 'global community'), ethnic groups, faith groups, leisure groups, or any other kind of social or cultural group to which an individual feels a sense of belonging. Every individual belongs to multiple groups, and an attitude of civic-mindedness may be held towards any number of these. Democratic societies need community-oriented people, who take an interest in the welfare of the community. Mutual interest and trust, together with shared goals and a variety of resources, result in commitment and involvement. When people have a sense that they have something at stake beyond their immediate individual interest, they become involved in social life. There is a difference between civic-mindedness in a modern democratic society and the "civic duties" imposed by totalitarian regimes (civic-minded people think and act based on their own genuine conviction and decision) or the concern for common good in collectivist societies (civic-minded people do not give up their own interests for the interest of the community but act together with other individuals to address common and general interests).

усвідомлення впливу своїх дій на цих людей, солідарність з іншими членами групи та почуття громадянського обов'язку по відношенню до групи. Групи або спільноти, щодо яких може проявлятися громадянська позиція, охоплюють людей, які живуть у межах певної географічної території (наприклад, мікрорайону, селища чи міста, країни, групи країн, таких як Європа чи Африка, або навіть світу у випадку «глобальної спільноти»), етнічні групи, релігійні групи, групи для проведення дозвілля або будь-які інші соціальні чи культурні групи, до яких людина відчуває почуття приналежності. Кожна людина належить до кількох груп, і громадянська позиція може бути притаманна будь-якій кількості з них. Демократичне суспільство потребує людей, орієнтованих на громаду, які зацікавлені в її добробуті. Взаємна зацікавленість і довіра, разом зі спільними цілями та різноманітними ресурсами, призводять до відданості та залученості. Коли люди відчувають, що на карту поставлено щось більше, ніж їхні безпосередні індивідуальні інтереси, вони починають брати участь у суспільному житті. Є відмінність між громадянською позицією в сучасному демократичному суспільстві та «громадянськими обов'язками», нав'язаними тоталітарними режимами (люди з громадянською позицією думають і діють на основі власних щирих переконань і рішень) або турботою про спільне благо в умовах колективістських суспільств (люди з

	<p>громадянською позицією не поступаються власними інтересами в ім'я інтересів громади, а діють разом з іншими індивідами для вирішення спільних і загальних інтересів).</p>
<p>Coherent curriculum: the term coherent curriculum, or aligned curriculum, refers to an academic program that is (1) well organized and purposefully designed to facilitate learning, (2) free of academic gaps and needless repetitions, and (3) aligned across lessons, courses, subject areas, and grade levels (a curriculum, in the sense that the term is typically used by educators, encompasses everything that teachers teach to students in a course, including the instructional materials and techniques they use). In most cases, the term refers to the alignment of learning standards and teaching i.e., how well and to what extent an educational institution or academic staff has matched the content that students are actually taught with the academic expectations described in learning standards, but it also refers to coherence among all the many elements that are entailed in educating students, including assessments, standardized tests, textbooks, assignments, and instructional techniques.</p>	<p>Узгоджений курикулум: термін узгоджений курикулум стосується академічної програми, яка (1) добре організована та цілеспрямовано розроблена для полегшення навчання, (2) не містить академічних прогалин і непотрібних повторень і (3) узгоджена між курсами, предметними областями та рівнями освіти (курикулум, у тому сенсі, як цей термін зазвичай використовують педагоги, охоплює все, що викладачі викладають студентам на курсі, включаючи навчальні матеріали та методики, які вони використовують). У більшості випадків цей термін стосується узгодженості стандартів навчання та викладання, тобто того, наскільки добре та в якій мірі заклад освіти і викладачі узгодили зміст, який фактично викладають, з академічними очікуваннями, описаними в стандартах навчання, але він також стосується узгодженості між усіма елементами, які використовуються для навчання студентів, включаючи оцінювання, стандартизовані тести, підручники, завдання та методи навчання.</p>
<p>Collaborative learning: A term covering many different approaches to education, all of which use joint effort between groups of students, or students and their instructors. Related to cooperative learning, collaborative learning can include group projects and collaborative writing, among other tasks.</p>	<p>Спільне навчання: термін, що охоплює багато різних підходів до освіти, усі з яких використовують спільні зусилля груп студентів або студентів та їхніх викладачів. Пов'язане з кооперативним навчанням, спільне навчання може охоплювати групові проекти з-поміж</p>

<p>Competency-based curriculum: a curriculum that emphasizes the complex outcomes of a learning process (i. e. knowledge, skills and attitudes to be applied by learners) rather than mainly focusing on what learners are expected to learn about in terms of traditionally-defined subject content. In principle such a curriculum is learner-centred and adaptive to the changing needs of students, teachers and society. It implies that learning activities and environments are chosen so that learners can acquire and apply the knowledge, skills and attitudes to situations they encounter in everyday life. Competency-based curricula are usually designed around a set of key competences/competencies that can be cross-curricular and/or subject-bound.</p>	<p>інших завдань.</p> <p>Курикулум, оснований на компетентнісному підході: курикулум, який наголошує на комплексних результатах навчального процесу (тобто знаннях, уміннях і навичках, які мають застосовувати студенти), а не зосереджується переважно на тому, про що студенти мають дізнатися з точки зору традиційно визначеного предметного змісту. У принципі, такий курикулум є орієнтованим на студента й адаптивним до мінливих потреб студентів, викладачів і суспільства. Це означає, що навчальна діяльність і середовище підібрані таким чином, щоб студенти могли здобувати і застосовувати знання, навички та ставлення до ситуацій, з якими вони стикаються в повсякденному житті. Компетентнісно орієнтовані курикулами зазвичай розробляються навколо набору ключових компетентностей/компетентностей, які можуть бути наскрізними та/або міжпредметними.</p>
<p>Competency-based learning: competency-based learning refers to systems of instruction, assessment, grading, and academic reporting that are based on students demonstrating that they have learned the knowledge and skills they are expected to learn as they progress through their education. In public schools, competency-based systems use state learning standards to determine academic expectations and define “competency” or “proficiency” in a given course, subject area, or grade level (although other sets of standards</p>	<p>Навчання, основане на компетентнісному підході: навчання, основане на компетентнісному підході, відноситься до систем навчання, оцінювання та академічній звітності, які базуються на демонстрації студентами того, що вони засвоїли; знання та навички, які вони, як очікується, засвоять у процесі навчання. У державних закладах освіти системи, засновані на компетентностях, використовують державні стандарти навчання для</p>

<p>may also be used, including standards developed by districts and schools or by subject-area organizations). The general goal of competency-based learning is to ensure that students are acquiring the knowledge and skills that are deemed to be essential to success in school, higher education, careers, and adult life. If students fail to meet expected learning standards, they typically receive additional instruction, practice time, and academic support to help them achieve competency or meet the expected standards.</p>	<p>визначення академічних очікувань і визначення «компетентності» або «кваліфікації» в певній спеціальності, предметній області або рівні навчання/підготовки (хоча інші набори стандартів також можуть використовуватися, включаючи стандарти, розроблені на місцевому та школьному рівнях або за професійними організаціями). Загальна мета компетентнісного навчання полягає в тому, щоб студенти набули знань і навичок, які вважаються необхідними для досягнення успіху у вищій освіті, кар'єрі та дорослому житті. Якщо студенти не відповідають очікуваним стандартам навчання, вони зазвичай отримують додаткові інструкції, практико-орієнтовані заходи та академічну підтримку, щоб досягти необхідного рівня компетентності або відповідати очікуваним стандартам.</p>
<p>Computer-based learning (CBL): a structured environment where computers are primarily used to teach as a key component, both in and out of a classroom situation.</p>	<p>Комп'ютерне навчання: структуроване середовище, де комп'ютери в основному використовуються для навчання як ключовий компонент як в аудиторії, так і поза нею.</p>
<p>Consultation (in curriculum): the process of seeking and valuing opinions and experience of experts and various, legitimate stakeholders that is an integral part of the broader curriculum development/review process.</p>	<p>Консультації (у розробленні курикулуму): процес пошуку та оцінки думок і досвіду експертів та різних легітимних заінтересованих осіб, що є невід'ємною частиною ширшого процесу розроблення / перегляду курикулуму.</p>
<p>Content area: a now-preferred synonym for subject or subject area among educators, content area refers to a defined domain of knowledge and skill in an academic program. The most common</p>	<p>Область змісту: синонім предмета чи предметної області, який зараз є популярним з-поміж педагогів, «область змісту» відноситься до визначеної галузі знань і навичок в</p>

<p>content areas in public schools are English (or English language arts), mathematics, science, and social studies (or history and civics). In some cases, traditional content areas may be combined or blended, as with humanities (typically a blend of English and social studies), the fine and performing arts (a blend of visual art, dance, music, and theater), or STEM (an acronym for science, technology, engineering, and math).</p> <p>Content areas are one method that schools use to organize knowledge, teaching, and academic programming. For example, learning standards, standardized tests, academic teams, graduation requirements, and faculty departments are often organized by content area.</p>	<p>академічній програмі. Найпоширенішими предметами в державних закладах є англійська мова, математика, природничі науки та суспільствознавство (або історія та громадянська освіта). У деяких випадках традиційні області змісту можуть бути об'єднані або змішані, наприклад, гуманітарні науки (зазвичай поєднання англійської мови та соціальних досліджень), образотворче та виконавське мистецтво (поєднання образотворчого мистецтва, танцю, музики та театру) або STEM (акронім для науки, технології, інженерії та математики). Области змісту – це один із методів, який заклади освіти використовують для організації знань, викладання та академічного програмування. Наприклад, стандарти навчання, стандартизовані тести, академічні групи, вимоги до випуску та кафедри факультету часто створюються за областями змісту.</p>
<p>Content standards: specifications of what all learners are expected to know and be able to do within a particular field of study, discipline or subject at different grade levels, ages, or other criteria. These standards should be clear, detailed, and complete; reasonable in scope; rigorous and scientifically correct; and they should be built around a conceptual framework that reflects sound models of student learning. They should also describe examples of performance expectations for learners in clear and specific terms so that all concerned will know what is expected of them.</p>	<p>Стандарти змісту: специфікації того, що, як очікується, повинні знати і вміти всі студенти в межах певної галузі навчання, дисципліни чи предмета на різних рівнях навчання, вікових категоріях чи за іншими критеріями. Ці стандарти мають бути чіткими, детальними і повними; обґрунтованими за обсягом; строгими і науково коректними; вони мають бути побудовані на концептуальній основі, яка відображає обґрунтовані моделі навчання студентів. Вони також повинні описувати приклади очікуваних результатів навчання у чітких і конкретних термінах, щоб усі зацікавлені особи знали, чого від них</p>

	очікують.
<p>Cooperative education: the combination of academics and practical work experience via a structured method. Cooperative education – regularly referred to as “co-op” – gives academic credit for paid work; this goes hand in hand with research showing employers highly value work experience in new hires. Cooperative Learning: A switch from more traditional, curriculum-focused methods of education. Cooperative learning environments support students learning, both as self and within the group.</p>	<p>Кооперативна освіта: поєднання академічного та практичного досвіду роботи за допомогою структурованого методу. Кооперативне навчання – яке зазвичай називають «кооперативом» – дає академічний кредит за оплачувану роботу; воно поєднується із дослідженнями, що вказує на цінування роботодавцями наявного досвіду роботи нових співробітників. Кооперативне навчання це перехід від більш традиційних методів навчання, орієнтованих на курикулум. Кооперативне навчальне середовище підтримує як індивідуальне навчання студентів, так і групове.</p>
<p>Core course of study: also called core curriculum, core course of study refers to a series or selection of courses that all students are required to complete before they can move on to the next level in their education or earn a diploma. A core course of study typically does not include electives optional courses that students choose to take and that may or may not satisfy credit requirements for graduation. The general educational purpose of a core course of study is to ensure that all students take and complete courses that are considered to be academically and culturally essential i.e., the courses that teach students the foundational knowledge and skills they will need in college, careers, and adult life.</p>	<p>Основний курс навчання, також званий основним курикулумом, відноситься до серії курсів, які всі студенти повинні пройти, перш ніж вони зможуть перейти на наступний рівень своєї освіти або отримати диплом. Основний курс навчання, як правило, не охоплює факультативні курси, які студенти обирають для вивчення та які можуть або не можуть задовольняти кредитні вимоги для закінчення навчання. Загальна освітня мета основного курсу навчання полягає в тому, щоб усі студенти пройшли курси, які вважаються необхідними з академічної та культурної точки зору, тобто курси, що формують у студентів базові знання і навички, які їм знадобляться для побудови кар’єри і в дорослому житті.</p>
<p>Core curriculum: the body of knowledge, skills and attitudes expected</p>	<p>Базовий курикулум: сукупність знань, умінь і навичок, які повинні</p>

<p>to be learned by all students, generally related to a set of subjects and learning areas that are common to all students, such as languages, mathematics, arts, physical education, science and social studies.</p>	<p>засвоїти всі студенти, як правило, пов'язаних з набором дисциплін і навчальних областей, які є спільними для всіх студентів, таких як мови, математика, мистецтво, фізичне виховання, природничі науки і суспільствознавчі дисципліни.</p>
<p>Course: one academic term of a single subject.</p>	<p>Курс: один академічний термін з однієї дисципліни.</p>
<p>Cross-curricular approach: an approach to formulating curriculum that favours the dynamic use of learning topics and themes to be covered and skills/competencies to be developed in a number of learning areas across the curriculum.</p>	<p>Наскрізний (крос-курукулярний) підхід: підхід до формування курикулуму, який сприяє динамічному використанню навчальних тем, а також навичок/компетентностей, що мають бути розвинуті в низці навчальних галузей в межах курикулуму.</p>
<p>Cross-cutting themes: important curriculum content which is to be covered across subjects (or disciplines or learning areas), rather than being taught and learned in one particular subject. These themes can connect programme content across disciplinary boundaries; enrich the curriculum without overloading it through the introduction of additional teaching subjects; and facilitate interdisciplinary thinking and collaborative learning. Examples include human rights, gender issues, peace education, and education for sustainable development.</p>	<p>Наскрізні теми: важливий зміст курикулуму, який має охоплювати всі предмети (або дисципліни, або навчальні області), а не викладатись і вивчатись в межах одного конкретного предмета. Ці теми можуть пов'язувати зміст програми, незважаючи на дисциплінарні кордони; збагачувати курикулум, не перевантажуючи його за рахунок введення додаткових навчальних предметів; сприяти міждисциплінарному мисленню та спільному навчанню. Прикладами таких тем є: права людини, гендерні питання, миротворча освіта та освіта для сталого розвитку.</p>
<p>Culturally responsive curriculum: a curriculum that respects learners' cultures and prior experiences. It acknowledges and values the legitimacy of different cultures, not just the dominant culture of a society, and encourages intercultural understanding. It incorporates cultural</p>	<p>Культурно-орієнтований курикулум: курикулум, який поважає культуру та попередній досвід студентів. Він визнає і цінує легітимність різних культур, а не лише домінуючої культури суспільства, і заохочує міжкультурне</p>

<p>aspects into the curriculum, rather than adding them on as an extra or separate module or course.</p>	<p>взаєморозуміння. Він інтегрує культурні аспекти в навчальну програму, а не додає їх як додатковий або окремий модуль чи курс.</p>
<p>Culturally responsive pedagogy: teaching methodologies which address the need to be sensitive and responsive to cultural differences within the classroom.</p>	<p>Культурно-відповідна педагогіка: методика викладання, яка враховує необхідність бути уважними та гнучкими до культурних відмінностей у класі.</p>
<p>Curriculum (plural: curricula): the courses and contents offered by educational institutions. Curriculum may be determined, either partially or completely, by external bodies.</p> <p>The term curriculum refers to the lessons and academic content taught in a school or in a specific course or program. In dictionaries, curriculum is often defined as the courses offered by a school, but it is rarely used in such a general sense in schools. Depending on how broadly educators define or employ the term, curriculum typically refers to the knowledge and skills students are expected to learn, which includes the learning standards or learning objectives they are expected to meet; the units and lessons that teachers teach; the assignments and projects given to students; the books, materials, videos, presentations, and readings used in a course; and the tests, assessments, and other methods used to evaluate student learning. An individual teacher's curriculum, for example, would be the specific learning standards, lessons, assignments, and materials used to organize and teach a particular course.</p> <p>When the terms curriculum or curricula are used in educational contexts without qualification, specific examples, or additional explanation, it may be difficult</p>	<p>Курикулум: курси навчання та їх зміст, які пропонують заклади освіти. Курикулум може бути встановлений, частково або повністю, зовнішніми органами.</p> <p>Термін «курикулум» стосується занять і навчального змісту, які викладаються в закладі освіти або під час конкретного курсу чи в межах програми. У словниках курикулум часто визначають як курси, які пропонує заклад освіти, але його рідко застосовують у такому загальному значенні. Залежно від того, наскільки широко педагоги використовують цей термін, курикулум означає знання і навички, якими мають оволодіти студенти, що включає стандарти навчання або навчальні цілі, яких вони повинні досягти; розділи та уроки, які викладають викладачі; завдання та проєкти, які дають студентам; книги, матеріали, відео, презентації та матеріали для читання, які використовуються в навчальному курсі; а також тести, оцінювання та інші методи, що використовуються для оцінювання навчальних досягнень студентів. Наприклад, індивідуальний навчальний план для викладча – це конкретні стандарти навчання, заняття, завдання та</p>

to determine precisely what the terms are referring to – mainly because they could be applied to either all or only some of the component parts of a school’s academic program or courses.

In many cases, teachers develop their own curricula, often refining and improving them over years, although it is also common for teachers to adapt lessons and syllabi created by other teachers, use curriculum templates and guides to structure their lessons and courses, or purchase prepackaged curricula from individuals and companies. In some cases, schools purchase comprehensive, multigrade curriculum packages—often in a particular subject area, such as mathematics—that teachers are required to use or follow. Curriculum may also encompass a school’s academic requirements for graduation, such as the courses students have to take and pass, the number of credits students must complete, and other requirements, such as completing a capstone project or a certain number of community-service hours. Generally speaking, curriculum takes many different forms in schools—too many to comprehensively catalog here.

матеріали, які використовуються для організації та викладання конкретного курсу. Коли терміни курикулум або курикулуми використовуються в освітньому контексті без кваліфікації, конкретних прикладів або додаткових пояснень, може бути важко визначити, що саме мається на увазі, головним чином тому, що їх можна застосовувати до всіх або лише до деяких компонентів частини освітньої програми або навчальних курсів.

У багатьох випадках викладачі розробляють власні навчальні програми, часто уточнюючи та покращуючи їх роками, хоча також вони адаптують заняття та програми, створені іншими викладачами, використовуючи певні шаблони і посібники для структурування своїх занять і курсів або купують готові навчальні програми від приватних осіб і компаній. У деяких випадках заклади освіти купують комплексні пакети навчальних програм для багатьох курсів, часто з певної предметної області, наприклад математики, які викладчі повинні використовувати або дотримуватися. Навчальна програма також може охоплювати академічні вимоги закладу освіти, такі як курси, які студенти мають пройти та здати, кількість кредитів, які студенти мають отримати, та інші вимоги, такі як завершення проєкту або певна кількість годин громадських робіт. Взагалі, навчальна програма в закладах освіти має багато різних форм, щоб тут вичерпно каталогізувати.

Curriculum (plural curricula): in the simplest terms, 'curriculum' is a description of what, why, how and how well students should learn in a systematic and intentional way. The curriculum is not an end in itself but rather a means to fostering quality learning. (Source: UNESCO IBE 2011). The term curriculum has many definitions, ranging from a planned 'course of study' (derived from the Latin) to an all-embracing view that includes all the learning experiences for which the school is responsible (e. g. "the curriculum is the totality of experiences which are planned for children and young people through their education, wherever they are being educated", Scottish Government 2009). Some examples of definitions: "The curriculum is a plan incorporating a structured series of intended learning outcomes and associated learning experiences, generally organized as a related combination or series of courses." (Australian Thesaurus of Education Descriptors). The curriculum is the "inventory of activities implemented to design, organize and plan an education or training action, including definition of learning objectives, content, methods (including assessment) and material, as well as arrangements for training teachers and trainers." (CEDEFOP 2011). "The curriculum defines the educational foundations and contents, their sequencing in relation to the amount of time available for the learning experiences, the characteristics of the teaching institutions, the characteristics of the learning experiences, in particular from the point of view of methods to be used, the resources for learning and

Курикулум (множина курикулуми): у найпростішому розумінні «курикулум» - це опис того, що, чому, як і наскільки добре студенти повинні вивчати систематично і цілеспрямовано. Курикулум - це не самоціль, а скоріше засіб сприяння якісному навчанню. (Джерело: UNESCO IBE 2011). Термін «курикулум» має багато визначень, починаючи від запланованого «курсу навчання» (походить від латинського) до всеохоплюючого поняття, яке об'єднує весь навчальний досвід, за який відповідає навчальний заклад (наприклад, «курикулум - це сукупність досвіду, який планується для студентів і молодих людей впродовж їхньої освіти, незалежно від того, де вони навчаються», Уряд Шотландії 2009 р.). Кілька прикладів визначень: « Курикулум - це план, що охоплює структуровану серію запланованих результатів навчання та пов'язаний з ними навчальний досвід, як правило, організований у вигляді пов'язаної комбінації або серії курсів». (Австралійський тезаурус освітніх дескрипторів). Курикулум - це «перелік заходів, здійснених для розроблення, організації та планування освітньої чи навчальної діяльності, включаючи визначення цілей навчання, змісту, методів (у тому числі оцінювання) та матеріалів, а також заходів для підготовки викладачів і тренерів». (CEDEFOP 2011). « Курикулум визначає основи і зміст освіти, їх послідовність щодо кількості часу, відведеного на навчання, характеристики навчальних закладів, характеристики навчального

<p>teaching (e. g. textbooks and new technologies), evaluation and teachers' profiles". The curriculum can also be viewed as a political and social agreement that reflects a society's common vision while taking into account local, national and global needs and expectations. Thus, contemporary curriculum development and reform processes increasingly involve public discussion and consultation with a wide range of stakeholders. Curriculum design has evolved into a topic of considerable debate – with frequently conflicting perspectives – engaging policy-makers, experts, practitioners and society at large.</p>	<p>процесу, зокрема з точки зору методів, які будуть використовуватися, ресурси для навчання і викладання (наприклад, підручники і нові технології), оцінювання і профілі викладачів». Курикулум також можна розглядати як політичну та соціальну угоду, яка відображає спільне бачення суспільства, беручи до уваги місцеві, національні та глобальні потреби та очікування. Таким чином, сучасні процеси розроблення та реформування курикулумів дедалі частіше передбачають громадське обговорення та консультації з широким колом зацікавлених сторін. Розроблення курикулуму стало темою широких дебатів – з часто суперечливими перспективами – за участю політиків, експертів, практиків і суспільства в цілому.</p>
<p>Curriculum adaptation: A process of adjusting the existing curriculum to meet the diverse needs of learners of all abilities.</p>	<p>Адаптація курикулуму: процес пристосування чинного курикулуму до різноманітних потреб студентів з будь-якими здібностями.</p>
<p>Curriculum aims / goals: broad descriptions of purposes or ends stated in general terms without criteria of achievement or mastery. Curriculum aims or goals relate to educational aims and philosophy. They are programmatic and normally do not delineate the specific courses or specific items of content. Typically, they refer to the accomplishment of groups (e.g. all learners, learners in general, most learners) rather than the achievement of individual learners. They are broad enough to lead to specific curriculum objectives. Examples include: 'students will learn to respect and get along with</p>	<p>Цілі/завдання курикулуму: широкий опис цілей або завдань, сформульованих у загальних рисах без критеріїв досягнення чи засвоєння. Цілі або завдання курикулуму пов'язані з освітніми цілями та філософією освіти. Вони мають програмний характер і, як правило, не окреслюють конкретні курси чи конкретні елементи змісту. Зазвичай вони стосуються досягнень груп (наприклад, усіх студентів, студентів загалом, більшості студентів), а не окремих студентів. Вони є достатньо широкими, щоб привести до конкретних цілей</p>

<p>people of different cultures’; ‘students will develop a sense of civic responsibility’; ‘students will attain an appreciation for literature, art, music’.</p>	<p>курукулума. Приклади можуть бути такими: «студенти навчаться поважати людей різних культур і спілкуватися з ними»; «студенти розвинуть почуття громадянської відповідальності»; «студенти набудуть розуміння літератури, мистецтва, музики».</p>
<p>Curriculum alignment: a process aimed at ensuring coherence and consistency between the intended outcomes as specified in the formal curriculum and teaching methods, assessment tasks, and learning activities in the classroom.</p>	<p>Узгодження курикулуму: процес, спрямований на забезпечення узгодженості та послідовності між запланованими результатами, визначеними у формальному курикулумі, та методами викладання, завданнями оцінювання та навчальною діяльністю в аудиторії.</p>
<p>Curriculum change: modifications introduced in the curriculum to improve or adapt it to new circumstances or priorities. This can be done through: minor adjustments that do not affect the curriculum structure; modernization to ensure that the curriculum remains current and relevant, reflects new developments in society and adequately prepares learners for life; innovation that brings new approaches and solutions; and large scale, system-wide reform that entirely reshapes the existing curriculum.</p>	<p>Зміна курикулуму: зміни, що вносяться до курикулуму з метою його вдосконалення або адаптації до нових обставин чи пріоритетів. Це може бути зроблено шляхом: незначних коригувань, які не впливають на структуру курикулуму; модернізації для забезпечення того, щоб курикулум залишався актуальним і релевантним, відображав нові зміни в суспільстві та адекватно готував здобувачів освіти до життя; інновацій, які приносять нові підходи та рішення; масштабної, загальносистемної реформи, яка повністю змінює чинний курикулум.</p>
<p>Curriculum coherence: a characteristic of curriculum indicating the extent to which the curriculum aims and content, as well as textbooks, teaching methods, and assessment are all aligned and reinforce one another. Some research findings suggest that a high level of curriculum coherence is associated with high performing systems.</p>	<p>Узгодженість курикулуму: характеристика курикулуму, що вказує на ступінь, до якого цілі та зміст курикулуму, а також підручники, методи викладання та оцінювання узгоджуються та підсилюють один одного. Результати деяких досліджень свідчать про те, що високий рівень узгодженості</p>

	курикулуму асоціюється з високоефективними системами.
Curriculum design: the process of meaningfully constructing and interconnecting the components of a curriculum so as to address such fundamental questions as what needs to be learned and how and why, the resources required and how learning will be assessed.	Проектування курикулуму: процес цілеспрямованої побудови та взаємозв'язку компонентів курикулуму з метою розв'язування фундаментальних питань, як те, що потрібно вивчати, як і чому, які ресурси потрібні і як буде оцінюватися навчання.
Curriculum development: the process of designing the national, local or school curriculum. In order to produce a quality curriculum, this process should be planned and systematic. It should value the input of stakeholders and also cater for sustainability and long-term impact. In contemporary educational practice curriculum development is seen as a comprehensive cycle of development, implementation, evaluation and revision to ensure that the curriculum is up-to-date and relevant.	Розроблення курикулуму: процес створення національного, місцевого чи університетського курикулуму. Для того, щоб створити якісний курикулум, цей процес має бути спланованим і систематичним. Він має враховувати внесок зацікавлених сторін, а також забезпечувати стале функціонування та довгостроковий вплив. У сучасній освітній практиці розроблення курикулуму розглядається як комплексний цикл його створення, впровадження, оцінювання та перегляду з метою забезпечення актуальності та релевантності.
Curriculum differentiation: the process of modifying or adapting the curriculum according to the different ability levels of the learners in the classroom. It is a strategy that teachers can use with a view to providing meaningful learning experiences for all learners. Differentiation takes account of learner differences and matches curriculum content and teaching and assessment methods to learning styles and learner needs and characteristics. It may focus on input, task, outcome, output, response, resources or support.	Диференціація курикулуму – процес модифікації або адаптації курикулуму відповідно до різних рівнів здібностей студентів у аудиторії. Це стратегія, яку викладачі можуть використовувати з метою забезпечення змістовного навчального досвіду для всіх студентів. Диференціація враховує відмінності між студентами та узгоджує зміст дисципліни, методи викладання та оцінювання зі стилями навчання, потребами та характеристиками студентів. Вона може зосереджуватися на вхідних

	даних, завданнях, результатах, виході, реакції, ресурсах або підтримці.
<p>Curriculum evaluation: the process of measuring and judging the extent to which the planned courses, programmes, learning activities and opportunities as expressed in the formal curriculum actually produce the expected results. If carried out effectively, this process can enable decisions to be made about improvements and future progress.</p>	<p>Оцінювання курикулуму: процес вимірювання та оцінювання того, наскільки заплановані курси, програми, навчальні заходи та можливості, виражені у формальному курикулумі, насправді дають очікувані результати. Якщо цей процес здійснюється ефективно, він дозволяє приймати рішення щодо вдосконалення та подальшого прогресу.</p>
<p>Curriculum framework: an overarching document that fulfills some or all of the following: places national statements of vision, economic development and education policy in a curriculum context; sets out broad aims and objectives of the curriculum at the various stages of schooling; explains the educational philosophy underlying the curriculum and approaches to teaching, learning and assessment that are fundamental to that philosophy; outlines the curriculum structure, its subjects or learning areas and the rationale for the inclusion of each in the curriculum; allocates time to various subjects and/or learning areas in each grade or stage; provides guidelines to subject curricula developers, teacher trainers and textbook writers; prescribes requirements for curriculum implementation, monitoring and evaluation.</p> <p>The term can also be used to refer to a document which specifies the general outcomes (to be attained throughout the grades), the specific outcomes (to be attained by the end of a given grade), and the achievement indicators (e. g. a representative list of the depth, breadth,</p>	<p>Рамковий курикулум: комплексний документ, який виконує деякі або всі з наведених нижче завдань: відображає національні заяви про бачення, економічний розвиток та освітню політику в контексті курикулуму; визначає широкі цілі та завдання курикулуму на різних етапах навчання; пояснює освітню філософію, що лежить в основі курикулуму, та підходи до викладання, навчання й оцінювання, які є фундаментальними для цієї філософії; окреслює структуру курикулуму, його предмети або навчальні галузі та обґрунтування включення кожного з них до курикулуму; розподіляє час на різні предмети та/або навчальні галузі на кожному ступені або етапі навчання; містить вказівки розробникам навчальних планів з окремих дисциплін, викладачам, які проводять навчання, та авторам підручників; встановлює вимоги до виконання, моніторингу та оцінювання курикулуму. Цей термін також може використовуватися для позначення документа, який визначає загальні</p>

<p>and expectations of the outcome) for a particular subject or subject area. It can also be used with reference to an educational stage or level (e. g. primary education curriculum framework).</p>	<p>результати (які мають бути досягнуті впродовж навчання), конкретні результати (які мають бути досягнуті на кінець певного року навчання) та індикатори досягнень (наприклад, репрезентативний перелік показників глибини, широти очікуваних результатів) для певного предмета чи предметної області. Він також може бути використаний з посиланням на освітній етап або рівень (наприклад, рамки змісту початкової освіти).</p>
<p>Curriculum guidelines: a document or set of documents usually providing guidance for teachers and instructors on approaches and procedures for a successful planning and implementation of the curriculum at school, local or national level. Guidelines can focus on a specific learning area or subject (e. g. health education curriculum guidelines), a particular educational level (e. g. curriculum guidelines for preschool education), a specific group of learners (e. g. learners with special educational needs, minorities, immigrants) or more broadly on the curriculum (e. g. curriculum, instruction and assessment guidelines). Curriculum guidelines can provide ideas, suggestions and recommendations intended to help teachers to make informed decisions, or be more prescriptive and detailed specifying the content, activities, tasks, and materials to be used by teachers.</p>	<p>Рекомендації до курикулуму – документ або набір документів, які зазвичай містять рекомендації для викладачів щодо підходів і процедур для успішного планування та впровадження курикулуму в навчальному закладі, на місцевому або національному рівнях. Рекомендації можуть бути зосереджені на конкретній навчальній галузі або предметі (наприклад, рекомендації до навчальної програми з охорони здоров'я), конкретному освітньому рівні (наприклад, рекомендації до курикулуму для дошкільної освіти), конкретній групі студентів (наприклад, студенти з особливими освітніми потребами, меншини, іммігранти) або ширше - на навчальній програмі (наприклад, рекомендації до навчальної програми, викладання та оцінювання). Рекомендації щодо курикулуму можуть містити ідеї, пропозиції та рекомендації, покликані допомогти викладачам у прийнятті обґрунтованих рішень, або бути більш директивними та детальними, визначаючи зміст, види діяльності, завдання та матеріали, які мають</p>

<p>Curriculum harmonization: initiatives developed by sub-regional and regional organizations (for example the Organization of Eastern Caribbean States and the East African Community) intended to harmonize curricular contents, standards, and assessment in some subject areas such as mathematics and science education, as a way to foster integration and facilitate the mobility of students and teachers across countries. Harmonization is seen as a means of achieving an increasingly networked and interrelated group of curriculum and examination systems and improving education against common agreed benchmarks of excellence. Curriculum harmonization is also an important issue within decentralized and federal education systems.</p>	<p>використовувати викладачі.</p> <p>Гармонізація курикулуму: ініціативи, розроблені субрегіональними та регіональними організаціями (наприклад, Організацією країн Східного Карибського басейну та Східноафриканським Співтовариством), спрямовані на узгодження змісту, стандартів та оцінювання курикулуму в деяких предметних галузях, таких як математична та природничо-наукова освіта, з метою сприяння інтеграції та полегшення мобільності студентів та викладачів між країнами. Гармонізація розглядається як засіб досягнення ширшої мережевої та взаємопов'язаної групи курикулумів і екзаменаційних систем, а також покращення освіти відповідно до загальних узгоджених стандартів досконалості. Гармонізація курикулумів також є важливим питанням у децентралізованих і федеральних системах освіти.</p>
<p>Curriculum implementation: the process of putting the formal curriculum into practice. In the case of a new or revised curriculum this process ideally includes school development and improvement processes; fostered school leadership and ethos; in-service teacher training and the development of new textbooks, teaching and learning materials and resources, as well as guidelines.</p>	<p>Реалізація курикулуму: процес впровадження формального курикулуму на практиці. У випадку нового або переглянутого курикулуму цей процес в ідеалі передбачає розвиток і вдосконалення навчального закладу; розвиток педагогічного керівництва та духу навчального закладу; підвищення кваліфікації викладачів без відриву від роботи та розроблення нових підручників, навчально-методичних матеріалів і ресурсів, а також методичних рекомендацій.</p>

<p>Curriculum integration: the process of combining/articulating learning content and subjects with a view to promoting holistic and comprehensive learning.</p>	<p>Інтегрування курикулуму: процес об'єднання / формулювання навчального змісту та дисциплін з метою сприяння цілісному та всебічному навчанню.</p>
<p>Curriculum mapping: curriculum mapping is the process indexing or diagraming a curriculum to identify and address academic gaps, redundancies, and misalignments for purposes of improving the overall coherence of a course of study and, by extension, its effectiveness (a curriculum, in the sense that the term is typically used by educators, encompasses everything that teachers teach to students or course, including the instructional materials and techniques they use).</p> <p>In most cases, curriculum mapping refers to the alignment of learning standards and teaching i.e., how well and to what extent an institution or teacher has matched the content that students are actually taught with the academic expectations described in learning standards but it may also refer to the mapping and alignment of all the many elements that are entailed in educating students, including assessments, textbooks, assignments, lessons, and instructional techniques.</p>	<p>Картографія курикулуму: це процес індексування або діаграмування курикулуму для виявлення та усунення академічних прогалин, надмірностей і неузгодженостей з метою покращення загальної узгодженості курсу навчання та, як наслідок, його ефективності (курикулум, у сенсі, що термін зазвичай використовується педагогами, охоплює все, чого викладачі навчають студентів чи на курсі, включно з навчальними матеріалами та техніками, які вони використовують).</p> <p>У більшості випадків відображення курикулуму стосується узгодження стандартів навчання та викладання, тобто того, наскільки добре та в якій мірі заклад освіти або викладач узгодили зміст, який фактично вивчають студенти, з академічними очікуваннями, описаними в стандартах навчання, але це також може стосуватися відображення та узгодження багатьох елементів, які пов'язані з навчанням студентів, зокрема методи оцінювання, підручники, завдання, заняття та методи навчання.</p>
<p>Curriculum models: broad theoretical frameworks used to design and organize the curriculum according to certain principles and criteria. For example, the product model that emphasizes plans and intentions, and the process model that focuses on activities</p>	<p>Моделі курикулуму: широкі теоретичні рамки, що використовуються для проектування та організації курикулуму відповідно до певних принципів і критеріїв. Наприклад, модель результату, яка акцентує увагу на планах і намірах, і</p>

<p>and effects. Other examples include subject-centred (e. g. traditional or discipline-based curriculum), learner-centred, and problem-centred models.</p>	<p>модель процесу, яка зосереджується на діяльності та результатах. Інші приклади охоплюють предметно-орієнтовані (наприклад, традиційні чи дисциплінарні курикулуми), орієнтовані на студента та проблемно-орієнтовані моделі.</p>
<p>Curriculum monitoring: a process of gathering information for evaluating the effectiveness of the curriculum and ensuring that the intended, implemented and attained curricula are aligned. This process typically focuses on such issues as relevance, consistency, practicality, effectiveness, scaling-up and sustainability, as well as whether learners are achieving the expected learning outcomes. It measures the extent to which the curriculum is commensurate with the diverse needs of all learners.</p>	<p>Моніторинг курикулума: процес збору інформації для оцінювання ефективності курикулуму та забезпечення узгодженості запланованих, впроваджених і досягнутих результатів навчання. Цей процес зазвичай зосереджується на таких питаннях, як актуальність, послідовність, практичність, результативність, розширення та сталість, а також на тому, чи досягають студенти очікуваних результатів навчання. Він вимірює, наскільки цей курикулум відповідає різноманітним потребам усіх студентів.</p>
<p>Curriculum objectives: specific statements setting measurable expectations for what learners should know and be able to do, described either in terms of learning outcomes (what the learners are expected to learn), products or performance (what learners will produce as a result of a learning activity) or processes (describing the focus of learning activities). They can be seen as refinements of curriculum aims/goals that, for example, specify: performance standards or those skills and knowledge the learners are expected to be able to demonstrate; inferred or precise degree of mastery; and the conditions under which the performance will take place. In terms of effectiveness, curriculum objectives should: be concise and understandable to</p>	<p>Завдання курикулума: конкретні твердження, що встановлюють вимірні очікування щодо того, що студенти повинні знати і вміти робити, описані або в термінах результатів навчання (чого студенти повинні навчитися), результатів або продуктивності (що студенти будуть виробляти в результаті навчальної діяльності), або процесів (що описують спрямованість навчальної діяльності). Їх можна розглядати як уточнення цілей/завдань курикулуму, які, наприклад, визначають: стандарти успішності або ті навички та знання, які студенти, як очікується, зможуть продемонструвати; передбачуваний або точний ступінь оволодіння; умови, за яких</p>

<p>teachers, learners and parents; be feasible for the teachers and learners to accomplish; encompass previous learning and require the learner to integrate and then apply certain knowledge, skills, and attitudes in order to demonstrate achievement; and be measurable on a cumulative basis and at different stages of the learner's educational career.</p>	<p>відбуватиметься виконання. З точки зору ефективності, цілі курикулуму повинні: бути стислими і зрозумілими для викладачів, студентів та батьків; бути досяжними для викладачів та студентів; охоплювати попереднє навчання і вимагати від студента інтегрувати, а потім застосувати певні знання, навички та ставлення, щоб продемонструвати досягнення; бути вимірюваними на кумулятивній основі та на різних етапах освітньої кар'єри студента.</p>
<p>Curriculum organizers: elements of the curriculum used as the main reference or basis for selecting and organizing learning experiences and defining the curriculum architecture. These can be subjects, themes, instructional time, learning outcomes, etc</p>	<p>Компоненти / складові курикулуму: елементи курикулуму, що використовуються як основний орієнтир або основа для відбору й організації навчального досвіду та визначення архітектури курикулуму. Це можуть бути дисципліни, теми, навчальний час, результати навчання тощо.</p>
<p>Curriculum planning: the process concerned with making decisions about what to learn, why, and how to organize the teaching and learning process taking into account existing curriculum requirements and the resources available. At the general level, it often results in the definition of a broad curriculum framework, as well as a syllabus for each subject to be used as reference by individual schools. At the school level, it involves developing course and assessment plans for different subjects. At the classroom level, it involves developing more detailed plans for learning units, individual lessons and lesson sequences.</p>	<p>Планування курикулуму: процес, пов'язаний з прийняттям рішень про те, що вивчати, чому і як організувати процес викладання та навчання, беручи до уваги наявні вимоги до курикулуму та доступні ресурси. На загальному рівні це часто призводить до визначення широких рамок курикулуму, а також навчальних планів для кожного предмета, які будуть використовуватися окремими навчальними закладами як орієнтир. На рівні навчального закладу це передбачає розроблення навчальних планів і планів оцінювання з різних дисциплін. На рівні аудиторії - розроблення більш детальних планів для навчальних розділів, окремих занять і їх послідовності.</p>

<p>Curriculum policy: formal decisions made by government or education authorities that have a direct or significant effect on the curriculum, its development and implementation. These decisions are normally recorded in a range of official documents.</p>	<p>Політика щодо курикулуму: офіційні рішення, ухвалені урядом або органами управління освітою, які мають прямий або значний вплив на курикулум, його розроблення та впровадження. Ці рішення зазвичай відображаються в низці офіційних документів.</p>
<p>Curriculum relevance: applicability and appropriateness of a curriculum to the needs, interests, aspirations and expectations of learners and society in general.</p>	<p>Релевантність курикулуму: застосовність і відповідність курикулуму потребам, інтересам, прагненням і очікуванням студентів і суспільства в цілому.</p>
<p>Curriculum review cycle: a systematic approach to evaluating, reviewing and revising curricular areas and programmes within a specific timeframe which aims to identify gaps and weaknesses with a view to increasing curriculum effectiveness and continually improving student learning experiences. Normally it involves several phases including: research and selection; revision and development; implementation; and evaluation and monitoring.</p>	<p>Цикл перегляду курикулуму - систематичний підхід до оцінювання, аналізу та перегляду навчальних дисциплін і робочих програм протягом певного періоду часу, спрямований на виявлення прогалин і слабких місць з метою підвищення ефективності курикулуму та постійного покращення навчального досвіду студентів. Зазвичай він складається з кількох етапів, у тому числі: дослідження і відбір; перегляд і розроблення; впровадження; оцінювання і моніторинг.</p>
<p>Curriculum strands: structural elements of the curriculum designating the way in which content is organized for the purpose of planning for student learning. The term 'strands' is used to indicate: (a) the disciplines within a learning area, e. g. history, geography, economics and civics under 'social studies', each with its own associated goals for learning; (b) domains that group the related general and specific learning outcomes or achievement aims and objectives within a particular learning area or discipline. For example, in the New Zealand Curriculum</p>	<p>Галузі курикулуму: структурні елементи курикулуму, що визначають спосіб організації змісту з метою планування навчання студентів. Термін «галузі» використовується для позначення: (а) дисциплін у межах навчальної галузі, наприклад, історії, географії, економіки та громадянської освіти в розділі «суспільство-знавство», кожна з яких має свої цілі навчання; (б) областей, які групують відповідні загальні та специфічні результати навчання або цілі та завдання в межах певної навчальної</p>

<p>of 2007 science education includes 'nature of science' as a core, unifying strand, and 'the living world', 'the planet earth and beyond', 'the physical world' and 'the material world' as strands providing contexts for learning. Another example is mathematics which can include, depending on the country, the following content strands: 'number sense and operations', 'algebra', 'geometry', 'measurement', and 'statistics and probability'.</p>	<p>галузі чи дисципліни. Наприклад, у курикулумі Нової Зеландії 2007 року природничо-наукова освіта охоплює «природу науки» як основну, об'єднуючу галузь, а також «живий світ», «планету Земля і не тільки», «фізичний світ» і «матеріальний світ» як галузі, що забезпечують контекст для навчання. Іншим прикладом є математика, яка може охоплювати, залежно від країни, такі змістові лінії: «значення чисел та операції з ними», «алгебра», «геометрія», «вимірювання», «статистика та ймовірність».</p>
<p>Curriculum structure: the way in which the curriculum is organized, including the subjects or learning areas, when they must be studied and the 'pattern' in which they must be studied. The curriculum may be composed, for example, of core and elective subjects studied with some variation between grades. It may also comprise cross-cutting or cross-curricular themes.</p>	<p>Структура курикулума: спосіб, у який організований курикулум, у тому числі дисципліни або навчальні області, коли вони повинні вивчатися, а також «модель», за якою вони повинні вивчатися. Курикулум може складатися, наприклад, з основних та вибіркових навчальних дисциплін, що вивчаються з певною варіативністю у різних роках навчання. Він також може охоплювати наскрізні або міжпредметні теми.</p>
<p>Curriculum studies: a field dealing with an array of sources that provide the following: (a) perspective on questions about what curriculum is or ought to be; (b) alternative or complementary paradigms of inquiry that enable explorations of such questions; and (c) diverse possibilities for proposing and enacting responses to the questions in educational theory and settings of educational practice.</p>	<p>Дослідження курикулуму: галузь, що має справу з масивом джерел, які забезпечують наступне: (а) погляд на питання про те, яким є чи має бути курикулум; (б) альтернативні або додаткові парадигми дослідження, які уможливають вивчення таких питань; (в) різноманітні можливості для пропонування відповідей на ці питання в освітній теорії та практиці.</p>
<p>Curriculum trends: increasingly important changes that are taking place in</p>	<p>Тенденції розвитку курикулуму: зростально важливі зміни, які</p>

<p>the field of curriculum to respond to current and anticipated developments in society and education.</p>	<p>відбуваються у сфері курикулуму у відповідь на поточні та очікувані напрями розвитку суспільства та освіти.</p>
<p>D</p>	
<p>Democracy is more than the sum of its institutions. A healthy democracy depends in large part on the development of a democratic civic culture. The term ‘democratic culture’ emphasises the fact that, while democracy cannot exist without democratic institutions and laws, such institutions and laws cannot work in practice unless they are grounded in a culture of democracy, that is, in democratic values, attitudes and practices shared by citizens and institutions. Among other things, these include a commitment to the rule of law and human rights, a commitment to the public sphere, a conviction that conflicts must be resolved peacefully, acknowledgement of and respect for diversity, a willingness to express one’s own opinions, a willingness to listen to the opinions of others, a commitment to decisions being made by majorities, a commitment to the protection of minorities and their rights, and a willingness to engage in dialogue across cultural divides. It also includes concern for the sustainable wellbeing of fellow human beings, as well as for the environment in which we live.</p>	<p>Демократія - це більше, ніж сума її інститутів. Здорова демократія значною мірою залежить від розвитку демократичної громадянської культури. Термін «демократична культура» підкреслює той факт, що хоча демократія не може існувати без демократичних інститутів та законів, такі інститути та закони не можуть діяти на практиці, якщо вони не ґрунтуються на культурі демократії, тобто на демократичних цінностях, поглядах та звичаях, які поділяють громадяни та інституції. Серед іншого, це відданість верховенству права та правам людини, відданість публічній сфері, переконаність у тому, що конфлікти мають вирішуватися мирним шляхом, визнання та повага до різноманітності, готовність висловлювати власну думку, готовність прислухатися до думки інших, відданість рішенням, які приймаються більшістю, відданість захисту меншин та їхніх прав, готовність до діалогу, незалежно від культурних розбіжностей. Вона також передбачає турботу про сталий добробут інших людей, а крім того, про навколишнє середовище, в якому ми живемо.</p>
<p>Developmental curriculum: a curriculum designed for learners with severe cognitive impairments reflecting their developmental stage. It should be</p>	<p>Розвивальний курикулум: курикулум, розроблений для студентів з тяжкими когнітивними порушеннями, що відображає їхній</p>

<p>age and developmentally appropriate, rather than merely being a curriculum designed for younger learners. Such a curriculum, while taking specific challenges into account, should nevertheless contribute to fully developing the learner's potential.</p>	<p>рівень розвитку. Він має відповідати віку та рівню розвитку, а не бути просто курикулумом, розробленим для студентів молодших курсів. Такий курикулум, враховуючи специфічні виклики, має сприяти повному розкриттю потенціалу студента, попри те, що в ньому враховані конкретні особливості, а також його можливості.</p>
<p>Didactics: term originating from the Greek noun 'teaching' and stemming from the German tradition of theorizing classroom learning and teaching. It is a singular noun spelt in the plural form, indicating that connotations to the somewhat pejorative English word 'didactic' (e. g. text overburdened with instructive matter or oversimplifying way of teaching) are not intended. Didactics serves as a major theory in teacher education and curriculum development, especially in the German-speaking and Scandinavian countries. In French, German, and Scandinavian educational contexts there is a marked tendency to include educational practice as part of the concept of didactics where the term is viewed as the theory and practice of teaching and learning. In a simplified way, the concern of didactics can be described as follows: what should be taught and learned (the content aspect); how do we teach and learn (the aspects of transmitting and learning); and to what purpose or intention should something be taught and learned (the goal/aims aspect).</p>	<p>Дидактика: термін походить від грецького іменника «викладання» і пов'язаний з німецькою традицією теоретичного осмислення аудиторного навчання та викладання. Це іменник в однині, який пишеться у множині, що вказує на те, що ми не маємо на увазі конотацію з дещо зневажливим англійським словом «дидактичний» (наприклад, текст, переобтяжений повчальним матеріалом або спрощений спосіб викладання). Дидактика є основною теорією в педагогічній освіті та розробленні курикулумів, особливо в німецькомовних та скандинавських країнах. У французькому, німецькому та скандинавському освітніх контекстах існує помітна тенденція до включення освітньої практики в поняття дидактики, де цей термін розглядається як теорія і практика викладання і навчання. Спрощено дидактику можна описати так: те, що слід викладати і вивчати (аспект змісту); як ми викладаємо і вчимося (аспекти передачі і засвоєння); і з якою метою або наміром слід щось викладати і вивчати (аспект мети/цілей).</p>
<p>Discipline-based curriculum: a model of curriculum in which content is divided</p>	<p>Курикулум, що базується на дисциплінах: модель курикулуму, в</p>

<p>into separate and distinct subjects or disciplines, such as language, science, mathematics, and social studies. The term ‘discipline-based’ or ‘subject-based’ covers the full range of distinct subjects or fields of study, both the more traditional such as mathematics or physics and the newer areas of study, such as media education. Learners must have frequent and recurring opportunities to practice their disciplinary skills throughout their fields of study in a way that allows later courses to build on the work of earlier ones. The instructional emphasis of discipline-based curriculum tends to be on specific, current, and factual information and skills as it emerges from the discipline experts. A discipline-based curriculum approach characterises teaching practice within one subject and encourages teachers for specialization, depth of content knowledge, and integrity to the conventions of their discipline.</p>	<p>якому зміст поділено на окремі та чітко визначені предмети або дисципліни, такі як мова, природничі науки, математика та суспільствознавчі дисципліни. Термін «заснований на дисциплінах» або «на предметах» охоплює весь спектр окремих предметів або галузей навчання, як більш традиційних, таких як математика або фізика, так і більш новітні галузі навчання, такі як медіаосвіта. Студенти повинні регулярно мати можливість практикувати свої предметні навички в усіх галузях знань таким чином, щоб вивчення наступних курсів ґрунтувалося на результатах попередніх. У фокусі курикулуму, орієнтованого на навчальну дисципліну, як правило, конкретна, поточна і фактична інформація та навички, що надаються експертами з цієї дисципліни. Такий підхід характеризує практику викладання в межах одного предмета і заохочує викладачів до опанування вузької спеціалізації, поглибленого знання змісту та дотримання стандартів своєї дисципліни.</p>
<p>Diversity implies moving beyond the idea of tolerance to a genuine respect for and appreciation for difference. It is central to the idea of pluralism and multiculturalism and therefore is a cornerstone of EDC. EDC therefore must include opportunities to examine perceptions, challenge bias and stereotyping. It must also aim to ensure that difference is celebrated and embraced within the local, national, regional and international community.</p>	<p>Багатоманітність передбачає вихід за межі ідеї толерантності на рівень справжньої поваги та усвідомлення відмінностей. Це є центральним елементом ідеї плюралізму та мультикультуралізму, а отже, наріжним каменем освіти в галузі демократичного громадянська. Тому освіта щодо демократичних прав і свобод повинна передбачати можливості для вивчення сприйняття, подолання упередженості та стереотипів. Вона також має бути</p>

	спрямована на те, щоб відмінності шанувалися і приймалися в місцевій, національній, регіональній і міжнародній спільноті.
Е	
<p>Education: learning and teaching specific knowledge, skills, and beliefs, as defined by the social sciences. Practicing teachers, in addition to those who are licensed, use many different methods and materials to create and share curriculum.</p>	<p>Освіта: вивчення та викладання конкретних знань, навичок і переконань, як це визначено соціальними науками. Практикуючі викладачі використовують багато різних методів і матеріалів для створення та поширення курикулуму.</p>
<p>Education for Democratic Citizenship (EDC) has emerged from more traditional programmes such as civic education or civic instruction. As an approach EDC emphasises individual experience and the search for practices designed to promote the development of communities committed to genuine relationships. It concerns the individual and her/his relations with others, the construction of personal and collective identities, the conditions of living together, to name but a few. A fundamental aim of EDC is the promotion of a culture of democracy and human rights, a culture that enables individuals to develop the collective project of building communities. Thus it seeks to strengthen social cohesion, mutual understanding and solidarity. As an educational initiative EDC is aimed at all individuals, regardless of their age or role in society. It therefore goes far beyond the school environment in which it is often first applied. EDC is a process of lifelong learning that focuses on the following goals: participation, partnership, social cohesion, access, equity, accountability and solidarity. EDC therefore is a set of practices and</p>	<p>Освіта для демократичного громадянства (ОДГ) виникла на основі більш традиційних програм, таких як громадянська освіта або громадянська грамотність. Як підхід ОДГ наголошує на індивідуальному досвіді та пошуку практик, покликаних сприяти розвитку спільнот, відданих справжнім суспільним відносинам. Це стосується людини та її стосунків з іншими, побудови особистої та колективної ідентичності, умов спільного проживання тощо. Фундаментальною метою ОДГ є сприяння культурі демократії та прав людини, культурі, яка дозволяє людям розвивати колективний проєкт розбудови спільнот. Таким чином, вона прагне зміцнити соціальну згуртованість, взаєморозуміння та солідарність. Як освітня ініціатива ОДГ спрямована на всіх людей, незалежно від їхнього віку чи ролі в суспільстві. Тому вона виходить далеко за межі шкільного середовища, в якому її часто вперше застосовують. ОДГ - це процес навчання впродовж усього</p>

<p>activities developed as a bottom up approach, which seeks to help pupils, young people and adults participate actively, and responsibly in the decision-making processes in their communities. Participation is key to the promotion and strengthening of a democratic culture based on awareness and commitment to shared fundamental values, such as human rights and freedoms, equality of difference and the rule of law.</p> <p>It focuses on providing life-long opportunities for acquiring, applying and disseminating knowledge, values and skills linked to democratic principles and procedures in a broad range of formal and non-formal teaching and learning environments.</p>	<p>життя, який зосереджується на таких цілях: участь, партнерство, соціальна згуртованість, доступ, справедливість, підзвітність і солідарність. Таким чином, ОДГ - це набір практик і заходів, розроблених за принципом «знизу догори», які мають на меті допомогти учням, молоді та дорослим брати активну і відповідальну участь у процесах ухвалення рішень у своїх громадах. Участь є ключем до просування та зміцнення демократичної культури, заснованої на усвідомленні та відданості спільним фундаментальним цінностям, таким як права і свободи людини, рівність відмінностей та верховенство права. Вона зосереджена на забезпеченні можливостей для набуття, застосування і поширення знань, цінностей і навичок, пов'язаних з демократичними принципами і процедурами, впродовж усього життя в широкому спектрі формальних і неформальних середовищ викладання і навчання.</p>
<p>Educational technology: education improving through technology. The process of designing training or instruction for education, used to improve performance, through a systematic and iterative pattern. Also known as instructional or learning technology.</p>	<p>Освітні технології: вдосконалення освіти за допомогою технологій. Процес планування навчання або інструктажів для навчання, що використовується для покращення продуктивності за допомогою систематичного та повторюваного шаблону. Також відома як навчальна технологія.</p>
<p>E-learning: computer and communications technology facilitated to enhance learning. E-learning can be utilized through home computers, software, television, and mobile technology such as tablets and smart</p>	<p>Електронне навчання: комп'ютерні та комунікаційні технології сприяють покращенню навчання. Електронне навчання можна використовувати за допомогою домашніх комп'ютерів, програмного забезпечення,</p>

<p>phones. Communication technology uses email, internet access, online discussion forums and team learning systems for students and teachers to communicate.</p>	<p>телебачення та мобільних технологій, таких як планшети і смартфони. Комунікаційні технології використовують електронну пошту, доступ до Інтернету, онлайн-дискусійні форуми й системи командного навчання для спілкування студентів і викладачів.</p>
<p>Elective curriculum: courses or subjects from which learners can choose according to their interests and needs, also referred to as ‘electives’. Typically offered in secondary and tertiary education and complementing the core curriculum that all learners must follow. ‘Electives’ usually refer to subjects to be chosen within a range of options where opting for one or more subjects is compulsory. In some cases, ‘elective’ and ‘optional’ mean the same thing, while in other cases ‘optional’ refers to a subject that is not compulsory.</p>	<p>Вибірковий курикулум: курси або предмети, які студенти можуть обирати відповідно до своїх інтересів і потреб, також звані «факультативами». Зазвичай пропонується в середній та вищій освіті й доповнює основну частину курикулуму, яку повинні виконувати всі студенти. «Факультативи» як правило, стосуються дисциплін, які можна обирати з низки варіантів, коли вибір однієї чи кількох дисциплін є обов'язковим. У деяких випадках «вибірковий» і «факультативний» означають одне й те саме, тоді як в інших випадках «факультатив» стосується дисципліни, яка не є обов'язковою.</p>
<p>Emerging issues: new or important learning content that is considered relevant for learners. As the curriculum needs to respond to emerging issues as they arise (for example, HIV and AIDS prevention, peace education, sustainable development, etc.), one approach that can be adopted is to integrate or mainstream knowledge, skills and attitudes that will bring the desired behaviours related to these issues into the existing learning areas or subjects, thereby engaging learners in the process of solving ‘real-life’ problems.</p>	<p>Актуальні теми: новий або важливий навчальний зміст, який вважається необхідним для студентів. Оскільки курикулум має реагувати на нові проблеми в міру їх виникнення (наприклад, збереження клімату, виховання миру, сталий розвиток тощо), одним із підходів, який можна застосувати, є інтеграція або актуалізація знань, навичок і ставлень, які сприятимуть формуванню бажаної поведінки, пов'язаної з розв'язанням цих проблем, в наявній навчальній галузі або дисципліні, залучаючи таким чином студентів до процесу</p>

<p>Equality as a ‘concept’ recognises that everyone, regardless of age, sex, gender, religion, ethnicity etc. is entitled to the same rights. The preamble to the Universal Declaration of Human Rights starts with the words ‘recognition of the inherent dignity and the equal and inalienable rights of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in the world’. The concept of citizenship cannot be divorced from equality issues. The existence of inequalities within or between societies obstructs effective citizenship. Therefore the idea of equality is at the heart of EDC. As such it must concern itself with issues of equality and empower individuals to act against all forms of discrimination.</p>	<p>подолання «реальних» проблем.</p> <p>Рівність як «концепція» визнає, що кожна людина, незалежно від віку, статі, гендеру, релігії, етнічної приналежності тощо, має однакові права. Преамбула Загальної декларації прав людини починається словами «визнання гідності, притаманної всім членам людської сім'ї, та рівних і невід'ємних прав є основою свободи, справедливості і загального миру». Поняття громадянства не можна відокремити від питань рівності. Існування нерівності всередині суспільства або між суспільствами перешкоджає ефективному громадянству. Тому ідея рівності лежить в основі освіти для демократичного громадянства. Як така, вона має опікуватися питаннями рівності та надавати людям можливість діяти проти всіх форм дискримінації.</p>
<p>Exam/Examination (aka Test): an assessment of an individual meant to determine his or her knowledge, skill, or other classification on a subject. May be oral or written, or be performance-based. These can be formal or informal, and can be used to determine development of both an individual or a group.</p>	<p>Іспит/екзамен (також тест): оцінка особи, що застосовується для визначення її знань, навичок з певної дисципліни. Може бути усним чи письмовим або базуватися на виконанні певних завдань. Вони можуть бути формальними чи неформальними, і їх можна використовувати для визначення розвитку як окремої людини, так і групи.</p>
<p>Extra-curricular activities: a range of activities organized outside of the regular school day, curriculum or course intended to meet learners’ interests. These activities can help learners become more involved in their school or community and can help them to develop social and</p>	<p>Екстракурикулярні заходи: низка заходів, організованих поза межами звичайного розкладу занять, навчальної програми або курсу, спрямованих на задоволення інтересів студентів. Ці заходи можуть допомогти студентам бути активніше</p>

<p>soft skills and to promote wellbeing. These activities can include athletics, sport, voluntary work, photography, drama, music, etc. In some countries, this is also referred to as ‘co-curricular’ activities.</p>	<p>залученими до життя своєї установи чи громади, розвивати соціальні та м'які навички, а також сприяти їхньому добробуту. Ці види діяльності можуть охоплювати легку атлетику, спорт, волонтерську роботу, фотографування, драматичне мистецтво, музику тощо. У деяких країнах це також називається «позанавчальною» діяльністю.</p>
F	
<p>Formal curriculum: the learning experiences and opportunities that are provided to learners in the context of formal education and serve as a basis for certification processes.</p>	<p>Формальний курикулум: навчальний досвід і можливості, які надаються студентам у контексті формальної освіти і слугують основою для процесів сертифікації.</p>
<p>Four pillars-oriented curriculum design: curriculum that takes into account the four pillars defined as the foundations of education in the Report to UNESCO of the International Commission on Education for the Twenty-first Century, namely: learning to know, learning to do, learning to live together, and learning to be.</p>	<p>Дизайн курикулуму, орієнтований на чотири компоненти: курикулум, який враховує чотири компоненти, визначені як фундаментальні засади освіти у Звіті Міжнародної комісії з освіти для XXI століття ЮНЕСКО, а саме: вчитися пізнавати, вчитися робити, вчитися жити разом і вчитися бути.</p>
<p>Functional curriculum: a curriculum designed to teach skills deemed essential for living and working independently to learners with cognitive impairments.</p>	<p>Функціональний курикулум - курикулум, розроблений для навчання студентів з когнітивними порушеннями навичкам, які вважаються важливими для самостійного життя та роботи.</p>
G	
<p>Games-based learning: a learning process that is facilitated by the use of a game. Games can be used at any level from preschool through to lifelong learning in a variety of learning situations, from behaviour modification and rote learning to supporting learning in complex domains such as evaluation or creativity.</p>	<p>Навчання за допомогою ігор: процес навчання, який полегшується завдяки використанню гри. Ігри можна використовувати на будь-якому рівні - від дошкільного до навчання впродовж життя - у різноманітних навчальних ситуаціях: від модифікації поведінки та заучування до підтримки навчання у</p>

	складних сферах, таких як оцінювання чи творчість.
Gender mainstreaming in the curriculum: ensuring consideration of gender issues as part of the design, implementation and monitoring of policies or programmes with the aim of achieving and maintaining gender equality.	Врахування гендерних аспектів у курикулумі: забезпечення врахування гендерних питань як частини розроблення, впровадження та моніторингу загальних політик чи програм з метою досягнення та підтримки гендерної рівності.
Н	
Hidden curriculum: this term has various interpretations and in general it refers to unofficial norms, behaviours and values that teachers teach and students learn at school, or that are directly/indirectly transferred by the school culture or ethos, and which are not necessarily a product of conscious intention. The hidden curriculum acknowledges that schooling takes place in a broad social and cultural environment that has an influence on learning. Increasingly referred to as 'school-related factors'.	Прихований курикулум: цей термін має різні тлумачення і загалом стосується неофіційних норм, поведінки та цінностей, яких викладачі навчають, а студенти засвоюють у навчальному закладі, або які прямо/опосередковано передаються культурою чи етикою навчального закладу, і які не обов'язково є продуктом свідомого наміру. Прихований курикулум визнає, що навчання в університеті відбувається в широкому соціальному та культурному середовищі, яке має вплив на процес навчання. Ці чинники все частіше називають «чинниками, що пов'язані із умовами навчання».
Higher education: the term higher education refers to both teaching and research activities of universities. In the teaching sphere, it refers to both undergraduate and graduate level (sometimes referred to graduate school). Higher education is different than other types of post-secondary education such as vocational institutions. Most professional education can be found in the sphere of higher education, and a high majority of postgraduate work is strongly professionally oriented.	Вища освіта: термін вища освіта стосується як викладацької, так і дослідницької діяльності університетів. У сфері викладання це охоплює бакалаврат, магістратуру (іноді аспірантуру). Вища освіта відрізняється від інших видів післясередньої освіти, таких як професійно-технічна. Більшість професійної освіти можна знайти у сфері вищої освіти, і значна більшість післядипломної роботи є чітко професійно орієнтованою.

<p>Holistic learning approach: an approach that seeks to fully activate all aspects of the learner's personality (intellect, emotions, imagination, body) for more effective and comprehensive learning.</p>	<p>Холістичний підхід до навчання: підхід, який прагне повністю активізувати всі аспекти особистості студента (інтелект, емоції, уяву, тіло) для більш ефективного та комплексного навчання.</p>
<p>Human rights education: education, training, awareness raising, information, practices and activities which aim, by equipping learners with knowledge, skills and understanding and developing their attitudes and behaviour, to empower learners to contribute to the building and defence of a universal culture of human rights in society, with a view to the promotion and protection of human rights and fundamental freedoms. Human rights education involves three dimensions:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Learning about human rights, knowledge about human rights, what they are, and how they are safeguarded or protected; • Learning through human rights, recognising that the context and the way human rights learning is organised and imparted has to be consistent with human rights values (e.g. participation, freedom of thought and expression, etc.) and that in human rights education the process of learning is as important as the content of the learning; • Learning for human rights, by developing skills, attitudes and values for the learners to apply human rights values in their lives and to take action, alone or with others, for promoting and defending human rights. 	<p>Освіта в галузі прав людини: освіта, навчання, підвищення обізнаності, інформація, практика та діяльність, які мають на меті, шляхом надання студентам знань, навичок та розуміння, а також формування їхнього ставлення та поведінки, розширити їхні можливості робити внесок у розбудову та захист універсальної культури прав людини в суспільстві з метою заохочення та захисту прав людини та основоположних свобод. Освіта в галузі прав людини передбачає три виміри:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення прав людини, знання про права людини, про те, що вони собою являють і як вони охороняються або захищаються; 2. Навчання через права людини, визнаючи, що контекст і спосіб організації та викладання навчання з прав людини повинні відповідати цінностям прав людини (наприклад, участь, свобода думки і вираження поглядів тощо), і що в освіті з прав людини процес навчання є настільки ж важливим, як і зміст навчання; 3. Навчання заради прав людини, шляхом розвитку навичок, ставлення та цінностей, щоб студенти могли застосовувати цінності прав людини у своєму житті та вживати заходів, самостійно або разом з іншими, для просування та захисту прав людини.
<p>I</p>	

<p>Implemented curriculum: the actual teaching and learning activities taking place in schools through interaction between learners and teachers as well as among learners, e.g. how the intended curriculum is translated into practice and actually delivered. Also defined as the ‘curriculum in action’ or the ‘taught curriculum’.</p>	<p>Реалізований курикулум: фактична діяльність з викладання та навчання, що відбувається в навчальних закладах через взаємодію між студентами та викладачами, а також між самими студентами, наприклад, як запланований курикулум втілюється на практиці та фактично реалізовується. Також визначається як «курикулум у дії» або «курикулум, який викладають».</p>
<p>Inclusive curriculum: curriculum which takes into consideration and caters for the diverse needs, previous experiences, interests and personal characteristics of all learners. It attempts to ensure that all students are part of the shared learning experiences of the classroom and that equal opportunities are provided regardless of learner differences.</p>	<p>Інклюзивний курикулум: курикулум, який враховує та задовольняє різноманітні потреби, попередній досвід, інтереси та особистісні характеристики всіх студентів. Він спрямований на те, щоб усі студенти були частиною спільного навчального процесу в аудиторії і щоб їм надавалися рівні можливості незалежно від відмінностей між ними.</p>
<p>Individualized instruction: the instructional method where instructional materials, media, content and learning pace are solely based on the individual learner’s interests and abilities.</p>	<p>Індивідуалізоване навчання: метод навчання, при якому навчальні матеріали, медіа, зміст і темп навчання базуються виключно на інтересах і здібностях кожного учня.</p>
<p>Inquiry-based learning: a process that provides opportunities for learners to construct their own understanding of the complexity of the natural and human world around them. Many models of inquiry-based learning share some common features such as: investigation into a relevant issue, problem or concept; a learner-centred approach; the discovery and examination of the complexity of understanding and the involvement of thinking and reflection in the learning process. A curriculum adopting this approach implies that learners work with</p>	<p>Навчання, що ґрунтується на дослідженнях: процес, який надає студентам можливість побудувати власне розуміння складності природного та людського світу, що їх оточує. Багато моделей дослідницького навчання мають спільні риси, як-от: дослідження відповідного питання, проблеми чи концепції; підхід, орієнтований на студента; відкриття та вивчення складності розуміння, а також залучення мислення та рефлексії в навчальний процес. Курикулум, що</p>

<p>new and challenging content and concepts, connect new information to former knowledge, select thinking and learning strategies deliberately and plan, monitor, and evaluate their own thinking processes.</p>	<p>використовує цей підхід, передбачає, що студенти працюють з новим і складним змістом і концепціями, пов'язують нову інформацію з попередніми знаннями, свідомо обирають стратегії мислення і навчання, а також планують, контролюють і оцінюють власні процеси мислення.</p>
<p>Inquiry education: also known as inquiry method, inquiry education is centered on students. It is a method of education that is focused on question asking: students that have meaningful questions are encouraged to ask them, especially if they do not have easy answer. During the question time, teachers are encouraged to stay silent if possible, facilitating more questions rather than giving answers.</p>	<p>Дослідницька освіта: також відома як метод запитань, дослідницька освіта зосереджена на студентах. Це метод навчання, який акцентує на постановці запитань: студентів, які мають цікаві запитання, заохочують ставити їх, особливо якщо вони не передбачають легкої відповіді. Під час запитань викладачам рекомендується мовчати, якщо це можливо, сприяючи появі додаткових запитань, а не відповідей.</p>
<p>Intended curriculum: a set of formal documents which specify what the relevant national education authorities and society expect that students will learn at school in terms of knowledge, understanding, skills, values, and attitudes to be acquired and developed, and how the outcomes of the teaching and learning process will be assessed. It is usually embodied in curriculum framework(s) and guides, syllabi, textbooks, teacher's guides, content of tests and examinations, regulations, policies and other official documents. Also referred to as the 'official curriculum' and the 'planned curriculum'.</p>	<p>Типовий курикулум: набір офіційних документів, які визначають, чого очікують відповідні національні органи управління освітою та суспільство від студентів у навчальному закладі з погляду знань, розуміння, навичок, цінностей і ставлень, яких вони мають набути та розвинути, а також як оцінюватимуться результати процесу викладання та навчання. Зазвичай це втілюється в рамкових курикулумах і посібниках, програмах, підручниках, методичних посібниках для вчителів, змісті тестів та іспитів, нормативних актах, політиках та інших офіційних документах. Також називається «офіційним курикулумом» і «запланованим курикулумом».</p>
<p>Interactive teaching and learning: the</p>	<p>Інтерактивне викладання та</p>

<p>practice of involving learners in the educational process by encouraging them to bring their own experience and knowledge into the process, while also contributing to defining or organizing their learning.</p>	<p>навчання: практика залучення студентів до освітнього процесу шляхом заохочення їх привносити власний досвід і знання в цей процес, а також сприяння визначенню або організації їхнього навчання.</p>
<p>Intercultural competence: a combination of attitudes, knowledge, understanding and skills applied through action which enables one to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • understand and respect people who are perceived to have different cultural affiliations from oneself • respond appropriately, effectively and respectfully when interacting and communicating with such people • establish positive and constructive relationships with such people <p>Respect' means that one has positive regard for, appreciates and values the other; 'appropriate' means that all participants in the situation are equally satisfied that the interaction occurs within expected cultural norms; and 'effective' means that all involved are able to achieve their objectives in the interaction at least in part.</p>	<p>Міжкультурна компетентність: це поєднання поглядів, знань, розуміння та навичок, що застосовуються через дії, які дозволяють людині</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміти і поважати людей, які мають іншу культурну приналежність, відмінну від власної - реагувати доречно, ефективно та з повагою під час взаємодії та спілкування з такими людьми - встановлювати позитивні та конструктивні стосунки з такими людьми. <p>Під «повагою» мається на увазі, що один з учасників позитивно ставиться до іншого, цінує і поважає його; «доречно» означає, що всі учасники ситуації однаково задоволені тим, що взаємодія відбувається в межах очікуваних культурних норм; а «ефективно» означає, що всі учасники можуть досягти своїх цілей у процесі взаємодії, принаймні частково.</p>
<p>Interdisciplinary approach: an approach to curriculum integration that generates an understanding of themes and ideas that cut across disciplines and of the connections between different disciplines and their relationship to the real world. It normally emphasizes process and meaning rather than product and content by combining contents, theories, methodologies and perspectives from two or more disciplines.</p>	<p>Міждисциплінарний підхід: підхід до інтегрування курикулуму, який формує розуміння тем та ідей, що пронизують усі дисципліни, а також зв'язків між різними дисциплінами та їхнього зв'язку з реальним світом. Зазвичай він зосереджується на процесі та розумінні, а не на результаті та контенті, поєднуючи зміст, теорії, методології та концепції з двох або більше дисциплін.</p>

<p>International benchmarking (and the curriculum): The term benchmarking is used to describe a large variety of different measurement and evaluation technologies which have been collected with one single aim: the improvement of organizational performance. Benchmarking can be conducted using a case study approach or through performance indicators. International indicators provide an opportunity to compare a country performance with that of other countries, to identify similarities and differences between one system and others, and to suggest new approaches to the challenge of providing a world-class education. Policy debates and decision-making processes with regard to the curriculum increasingly refer to international benchmarks or the need to benchmark to international standards as a tool to ensure high quality, effectiveness and accountability and achieve a world-class education system. While evidence from international comparisons is certainly useful to inform national policies, most researchers and analysts recommend being cautious in interpreting the success of others.</p>	<p>Міжнародний бенчмаркінг (і курикулум): термін «бенчмаркінг» використовується для опису великої кількості різноманітних технологій вимірювання та оцінювання, які були зібрані з однією єдиною метою: покращення ефективності роботи організації. Бенчмаркінг може проводитися з використанням підходу тематичного дослідження або за допомогою індикаторів ефективності. Міжнародні індикатори дають можливість порівняти показники країни з аналогічними показниками інших країн, виявити подібності та відмінності між однією системою та іншими, а також запропонувати нові підходи до розв'язання проблеми забезпечення освіти світового рівня. У політичних дебатах і процесах прийняття рішень щодо курикулумів все частіше згадуються міжнародні контрольні показники або необхідність порівнювати з міжнародними стандартами як інструмент забезпечення високої якості, ефективності та підзвітності й досягнення системи освіти світового рівня. Хоча дані міжнародних порівнянь, безумовно, корисні для формування національної політики, більшість дослідників і аналітиків рекомендують бути обережними в інтерпретації успіхів інших.</p>
<p>Instructional design: also referred to as instructional systems design, instructional design is an analytic process of developing instruction and analyzing learning needs. Designers frequently use instructional technology to develop instruction. Design models usually require a specific method that, when</p>	<p>Навчальний дизайн: також називається проєктуванням навчальних систем, навчальний дизайн – це аналітичний процес розроблення інструкцій та аналізу потреб у навчанні. Дизайнери часто використовують навчальні технології для розроблення інструкцій. Моделі</p>

followed, transfer skills, attitude, and knowledge to students	проектування зазвичай вимагають спеціального методу, дотримання якого передає навички, ставлення та знання студентам.
Instructional theory: the theoretical discipline that focuses on structuring material to promote human education, primarily juveniles. Created in the late 1970s in the United States, the theory is usually categorized in two ways: cognitive and behaviorist. It was spawned from Benjamin Bloom's 1956 work on the Taxonomy of Education Objectives at the University of Chicago.	Теорія навчання: теоретична дисципліна, яка зосереджена на структуруванні матеріалу для сприяння освіті людей, насамперед неповнолітніх. Створену наприкінці 1970 років у Сполучених Штатах, цю теорію зазвичай класифікують двома способами: когнітивну та біхевіористську. Ця теорія розвинулася у 1956 році на основі робіт Бенджаміна Блума з Чиказького університету про таксономію цілей освіти.
Integrative learning: the theory that describes movement to integration of lessons that will assist students in cross-curricula connections. It is a concept in higher education, and is different from the "integrated curriculum" movement in elementary and secondary schools.	Інтегративне навчання: теорія, яка описує рух до інтеграції занять, що допоможе студентам орієнтуватися у зв'язках між курикулумами. Це концепція вищої освіти, яка відрізняється від руху «інтегрованих навчальних програм» у початкових і середніх школах.
К	
Key stages of the curriculum: a way of organizing the curriculum into blocks of school years and normally covering the period of compulsory schooling. This typically implies defining the knowledge, skills, attitudes and the related attainment targets/learning outcomes appropriate for the learner's age and maturity level within each stage. Key stages of the curriculum may not necessarily overlap with formal educational stages.	Ключові етапи курикулуму: спосіб організації курикулуму в блоки навчальних років, що зазвичай охоплюють період обов'язкового навчання в закладі. Це, як правило, передбачає визначення знань, умінь, навичок, ставлень і пов'язаних з ними цілей/результатів навчання, що відповідають віку та рівню зрілості студента в межах кожного етапу. Ключові етапи курикулуму можуть не співпадати з етапами формальної освіти.
Knowledge: there are many definitions and forms of knowledge. It can be	Знання: існує багато визначень і форм знань. Знання можна описати як

<p>described as the body of concepts and factual information (data), including their interrelated structures and patterns, concerning the natural and social environment as well as our understanding of the world, people and society, gained through learning and/or experience. Declarative knowledge points to 'knowing what' (e. g. factual knowledge), while procedural knowledge to 'knowing how', e. g. knowledge of specific functions and procedures to perform a complex process, task or activity. Other forms of knowledge often considered are tacit and explicit knowledge. The former is knowledge learners possess which influences cognitive processing; however, they may not necessarily express it or be aware of it. The latter is knowledge a learner is conscious of, including tacit knowledge that converts into an explicit form by becoming an 'object of thought'.</p>	<p>сукупність концепцій та фактичної інформації (даних), включно з їхніми взаємопов'язаними структурами та закономірностями, що стосуються природного і соціального середовища, а також нашого розуміння світу, людей і суспільства, отриманих через навчання та/або досвід. Декларативні знання вказують на те, «що ми знаємо» (наприклад, фактичні знання), тоді як процедурні знання вказують на те, «як ми знаємо», наприклад, знання конкретних функцій і процедур для виконання складного процесу, завдання або діяльності. Інші форми знань, які часто розглядаються, - це неявні та явні знання. Перші - це знання, якими володіють ті, хто навчається, і які впливають на когнітивну обробку; однак вони не обов'язково можуть їх виражати або усвідомлювати. Друге - це знання, які усвідомлюються студентами, в тому числі неявні знання, які перетворюються в явну форму, стаючи «об'єктом думки».</p>
---	--

L

<p>Learning: acquisition of attitudes, knowledge, skills, and/or values through experience, study, or teaching. Causes behavioral changes that is persistent and measurable. May also allow the individual to create new mental constructs or revise prior beliefs or attitudes. The learning process depends on experience and can lead to long term behavioral changes. The complex and long-term psychosocial process consisting of the individual acquisition or modification of</p>	<p>Навчання: набуття поглядів, знань, навичок та/або цінностей через досвід, навчання чи викладання. Спричиняє зміни поведінки, які є стійкими та вимірними. Може також дозволити людині створити нові розумові конструкції або переглянути попередні переконання чи ставлення. Процес навчання залежить від досвіду та може призвести до довготривалих змін у поведінці. Складний і довготривалий психосоціальний процес, що</p>
---	--

<p>information, knowledge, understanding, attitudes, values, skills, competencies or behaviours through experience, practice, study or instruction. Note that the definition of learning depends on the philosophical and psychological approach adopted. There are at least three different models in defining the learning process. Behaviourism views learning as a measurable change of behaviour as a result of the joint action of a number of environmental factors. Cognitive theories emphasize internal mental organization of knowledge, stressing the acquisition of knowledge, mental structures, and the processing of information. Constructivism views learning as a process in which the learner actively constructs new ideas or concepts based on prior knowledge and/or experience.</p>	<p>складається з індивідуального набуття або модифікації інформації, знань, розуміння, ставлень, цінностей, навичок, компетенцій чи поведінки через досвід, практику, навчання або інструктаж. Зауважте, що визначення навчання залежить від прийнятого філософського і психологічного підходу. Існує щонайменше три різні моделі визначення процесу навчання. Біхевіоризм розглядає навчання як вимірну зміну поведінки в результаті спільної дії низки чинників навколишнього середовища. Когнітивні теорії підкреслюють внутрішню ментальну організацію знань, наголошуючи на набутті знань, ментальних структурах та обробці інформації. Конструктивізм розглядає навчання як процес, в якому студент активно конструює нові ідеї або концепції на основі попередніх знань та/або досвіду.</p>
<p>Learning area: grouping of traditionally discrete but related subjects with the explicit aim of integrating students' learning. For example, the learning area 'social sciences/studies' can include elements of geography, history, citizenship, economy/ commerce, philosophy, and sociology. Many education systems organize the curriculum of general education around broad learning areas or fields of learning. For example: language and communication (including a first and a second language); mathematical thinking; exploration and understanding of the natural and social world (including natural sciences, geography, history, biology, physics, and chemistry); and personal and social development</p>	<p>Галузь знань: групування традиційно розрізнених, але пов'язаних між собою предметів з чітко визначеною метою інтеграції навчання студентів. Наприклад, галузь знань «суспільні науки/дослідження» може охоплювати елементи географії, історії, громадянської освіти, економіки/комерції, філософії та соціології. Багато освітніх систем організовують курикулум загальної освіти навколо широких галузей або сфер знань. Наприклад: мова і спілкування (включаючи першу і другу мову); математичне мислення; дослідження і розуміння природного і соціального світу (включаючи природничі науки, географію,</p>

<p>(including artistic education, citizenship, ethics and physical education).</p>	<p>історію, біологію, фізику і хімію); особистий і соціальний розвиток (включаючи мистецьку освіту, громадянськість, етику і фізичне виховання).</p>
<p>Learning by teaching (LdL): the designation of a method that allows students to prepare and teach their peers in professional education. From the German “Lernen durch Lehren” or LdL. This method should not be confused by student presentation or lectures. In learning by teaching, students do more than just convey specific content, they choose the methodology and approach to teach their classmates the specific subject matter.</p>	<p>Навчання шляхом викладання: позначення методу, який дозволяє студентам готувати та навчати своїх однолітків у професійній освіті. Від німецького «Lernen durch Lehren» або LdL. Цей метод не слід плутати зі студентськими презентаціями чи лекціями. Навчаючись шляхом викладання, студенти роблять більше, ніж просто передають певний зміст, вони обирають методологію та підхід, щоб навчати своїх одногрупників у конкретній предметній галузі.</p>
<p>Learner-centred approach to education places the efforts of the learner to understand things at the centre of the learning process. The individual thus becomes the primary focus. The starting point for learning is their own experience. An EDC curriculum must therefore focus on the learner as a whole being by embracing what concerns the individual, the worker and the citizen throughout their lives. Thus the uniqueness of each learning environment must be taken into account when developing EDC curricula.</p>	<p>Підхід до освіти, орієнтований на студента, в центрі навчального процесу ставить зусилля студента, спрямовані на те, щоб зрозуміти речі. Особистість, таким чином, стає основним об'єктом уваги. Відправною точкою для навчання є її власний досвід. Тому освітня програма для демократичного громадянства повинна зосереджуватися на студентові як на цілісній особистості, охоплюючи те, що має значення для людини, працівника і громадянина впродовж усього його життя. Таким чином, при розробленні освітніх програм необхідно враховувати унікальність кожного навчального середовища.</p>
<p>Learning content: the topics, themes, beliefs, behaviours, concepts and facts, often grouped within each subject or learning area under knowledge, skills, values and attitudes, that are expected to</p>	<p>Зміст навчання: теми, питання, переконання, моделі поведінки, концепції та факти, часто згруповані в межах кожного предмета або галузі знань за знаннями, навичками,</p>

<p>be learned and form the basis of teaching and learning.</p>	<p>цінностями та ставленням, які, як очікується, будуть засвоєні і становлять основу викладання та навчання.</p>
<p>Learning objectives: specification of learning to be achieved upon completion of an educational programme or an activity. Learning objectives can also be specified for a lesson, a theme, a year, or an entire course.</p>	<p>Цілі навчання: визначення результатів навчання, яких необхідно досягти після завершення освітньої програми або навчального курсу. Навчальні цілі можуть бути визначені для уроку, теми, року або цілого курсу.</p>
<p>Learning outcome: while the usage of learning outcome may vary between different organizations, the term usually refers to either the aims of the course or the general objectives of a line of education.</p>	<p>Результати навчання: хоча використання результатів навчання може відрізнятися в різних інституціях, цей термін зазвичай відноситься або до цілей курсу, або до загальних цілей лінії освіти.</p>
<p>Learning resources: any resource – including print and non-print materials and online/open-access resources – which supports and enhances, directly or indirectly, learning and teaching. Typically, the use of a learning resource in the classroom is subject to a process of evaluation and approval at the school, local or national level. Evaluation criteria may include relevance to the curriculum and expectations for learning, social considerations, and age or developmental appropriateness.</p>	<p>Навчальні ресурси: будь-які ресурси, включно з друкованими та недрукованими матеріалами, а також онлайн-ресурсами/ресурсами з відкритим доступом, які прямо чи опосередковано підтримують і покращують навчання та викладання. Як правило, використання навчального ресурсу в аудиторії підлягає процесу оцінювання та схвалення на рівні закладу освіти, місцевому чи національному рівні. Критерії оцінювання можуть передбачати відповідність курикулуму та очікуванням від навчання, соціальні міркування, а також відповідність віку чи рівню розвитку.</p>
<p>Learning time: generally, the amount of time during which learners are actively working on tasks and are effectively engaged in learning. There are different approaches to time in education. For example, a distinction can be made</p>	<p>Навчальний час: як правило, кількість часу, протягом якого студенти активно працюють над завданнями та ефективно залучені до навчання. Існують різні підходи до часу в освіті. Наприклад, можна</p>

<p>between: (a) officially allocated time, which includes school time (i.e. the total amount of time spent in school), classroom time (i.e. the amount of time spent in the classroom), and instructional time (i.e. the portion of classroom time devoted to the teaching and learning of curriculum subjects); (b) engaged time or time-on-task, which refers to the portion of time during which students are paying attention to a learning task and attempting to learn; and (c) academic learning time, which indicates that portion of engaged time that students spend working on tasks at an appropriate level of difficulty for them and experiencing high levels of success</p>	<p>розрізняти: (a) офіційно виділений час, який поділяється на час перебування в університеті (тобто загальну кількість часу, проведеного в університеті), час у аудиторії (тобто кількість часу, проведеного в аудиторії) та навчальний час (тобто частина часу в аудиторії, присвячена викладанню та вивченню дисциплін навчальної програми); (b) час зайнятості або час виконання завдань, який належить до частини часу, протягом якого студенти приділяють увагу навчальному завданню та намагаються вчитися; та (c) академічний навчальний час, який вказує на ту частину часу зайнятості, яку студенти витрачають на виконання завдань на відповідному для них рівні складності та досягають високого рівня успіху.</p>
<p>Liberal arts: The field that provides general knowledge and intellectual skills in study, in comparison to specialized skills for professional or occupational use.</p>	<p>Liberal arts: галузь знань, яка забезпечує опанування загальними знаннями та інтелектуальними навичками під час навчання, порівняно зі спеціалізованими навичками для професійного використання.</p>
<p>Localization of curriculum: process of defining parts or components of the curriculum at community/local or school level, normally with the involvement of local staff, stakeholders and institutions, so as to address issues that are locally relevant and allow for more meaningful learning experiences.</p>	<p>Локалізація курикулуму: процес визначення частин або компонентів курикулуму на рівні громади/місцевому рівні або на рівні закладу освіти, зазвичай із залученням місцевого персоналу, зацікавлених сторін та установ, з метою розв'язання питань, які є актуальними на місцевому рівні та забезпечують більш змістовний навчальний досвід.</p>
<p>М</p>	
<p>Meaningful learning: unlike rote</p>	<p>Осміслене навчання: на відміну від</p>

<p>learning, it is a process leading to the development of conceptual networks i. e. concept mapping) that can be applied in different situations, supporting creativity and problem solving. According to constructivist views, it also refers to learning that makes sense to students as it is connected to their personal experience and is practically oriented.</p>	<p>зазубрювання, це процес, що веде до розвитку концептуальних мереж (тобто мапування концептів), які можна застосовувати в різних ситуаціях, підтримуючи творчість і розв'язання проблем. Згідно з конструктивістськими поглядами, це також стосується навчання, яке має сенс для студентів, оскільки воно пов'язане з їхнім особистим досвідом і є практично орієнтованим.</p>
<p>Multidisciplinary approach: an approach to curriculum integration which focuses primarily on the different disciplines and the diverse perspectives they bring to illustrate a topic, theme or issue. A multidisciplinary curriculum is one in which the same topic is studied from the viewpoint of more than one discipline. Frequently multidisciplinary and cross-disciplinary are used as synonyms describing the aim to cross boundaries between disciplines.</p>	<p>Міждисциплінарний підхід: підхід до інтегрування курикулуму, який зосереджується насамперед на різних дисциплінах і різноманітних перспективах, які вони привносять для ілюстрації теми, предмета чи питання. Міждисциплінарний курикулум – це курикулум, в якому одна й та сама тема вивчається з точки зору більш, ніж однієї дисципліни. Часто терміни «мультидисциплінарний» і «міждисциплінарний» використовують як синоніми, що описують мету подолання кордонів між дисциплінами.</p>
<p>N</p>	
<p>National curriculum: a description – normally set out in a document or series of related documents – of the prescribed common goals, objectives and quality and/or content criteria of a national educational system. This may take the form of standards (defined objectives and achievement criteria at given levels of education and in specific subjects or learning areas). It may also indicate the extent to which decisions on curriculum content can be made on the local or school level.</p>	<p>Національний курикулум: опис - зазвичай викладений у документі або серії пов'язаних документів - встановлених загальних цілей, завдань і критеріїв якості та/або змісту національної освітньої системи. Це може мати форму стандартів (визначених цілей і критеріїв досягнення на певних рівнях освіти та з певних дисциплін або галузей знань). Вони також можуть вказувати на те, якою мірою рішення щодо змісту навчальних</p>

	<p>програм можуть прийматися на місцевому рівні або на рівні закладу освіти.</p>
О	
<p>Open curriculum: an approach based on the principle that education and the curriculum should be active, flexible, fluid, and individualized. The primary concern of open education is to facilitate meeting educational goals while fulfilling the unique, individual potential of each learner. Curriculum in open education revolves primarily around the individual learner. It emphasises individual interests, and highlights the influence learning materials and their arrangement within a classroom may have upon learners. Educators in an open classroom may often follow a specific, daily curriculum. This curriculum is supplemented and altered through interaction to complement spontaneity. Therefore, although lessons may be taught and learned, the manner in which they are done so is rarely repeated.</p>	<p>Відкритий курикулум: підхід, який ґрунтується на принципі, що освіта та курикулум мають бути активними, гнучкими, мінливими та індивідуалізованими. Основне завдання відкритої освіти - сприяти досягненню освітніх цілей, одночасно реалізуючи унікальний, індивідуальний потенціал кожного студента. Курикулум у відкритій освіті обертається, в першу чергу, навколо кожного студента. У ньому наголошується на індивідуальних інтересах і підкреслюється вплив, який навчальні матеріали та їх упорядкування в аудиторії можуть мати на студентів. Викладачі у відкритій аудиторії часто можуть слідувати конкретному щоденному навчальному плану. Цей навчальний план доповнюється і змінюється через взаємодію зі студентами, щоб доповнити його елементами спонтанності. Тому, хоча заняття можуть проводитися і викладатися, спосіб, у який вони проводяться, дуже рідко повторюється.</p>
<p>Outcome-based education (OBE): a form of education that focuses primarily on measuring a student's end performance. OBE does not require a specific form or method of teaching, only that the student learns and retains the information taught at the end.</p>	<p>Навчання, орієнтоване на результат: вид навчання, який зосереджений в основному на вимірюванні кінцевої успішності студента. Воно не вимагає певної форми чи методу навчання, а лише того, щоб в кінці навчання студент вивчив і запам'ятав викладену інформацію.</p>
Р	

<p>Pedagogy: the art and science of teaching, from the Greek paidagogos. The Latin for pedagogy is education, and is much more widely used, though they are interchangeable.</p> <p>The art and science of teaching, as a professional practice and as a field of academic study. It encompasses not only the practical application of teaching but also curriculum issues and the body of theory relating to how and why learning takes place. Because it derives from a Greek expression referring to the education of the young, pedagogy is sometimes taken to be specifically about the education of children and young people. The more recently coined term ‘andragogy’ is used in relation to the education of adults.</p>	<p>Педагогіка: мистецтво і наука викладання, від грецького paidagogos. Латинське слово «педагогіка» означає «освіта», і воно використовується набагато ширше, хоча вони взаємозамінні.</p> <p>Мистецтво і наука викладання, як професійна практика і як сфера академічних досліджень. Вона охоплює не лише практичне застосування викладання, а й питання розвитку курикулумів та сукупність теорій, що стосуються того, як і чому відбувається навчання. Оскільки слово «педагогіка» походить від грецького виразу, що означає «виховання молодих», іноді вважають, що педагогіка займається саме вихованням дітей та молоді. Нещодавно створений термін «андрагогіка» використовується для позначення освіти дорослих.</p>
<p>Peer learning: A process based on exchange of knowledge and information between learners who may also act as mentors. Also referred to as peer education.</p>	<p>Навчання за принципом «рівний-рівному»: процес, заснований на обміні знаннями та інформацією між студентами, які також можуть виступати в ролі наставників. Також називається «освіта за принципом “рівний-рівному”».</p>
<p>Personalized learning: a process of tailoring education to learners’ current situation, characteristics, and needs in order to help learners to achieve the best possible learning progress and outcomes. Personalized learning can appear on different levels of education, including personalizing the curriculum, courses, learning materials and activities, and other learning support. Through personalized learning, each learner is provided with education that is tailored to his/her individual characteristics and</p>	<p>Персоналізоване навчання: процес пристосування освіти до поточної ситуації, характеристик і потреб студентів, щоб допомогти їм досягти найкращого прогресу в навчанні та найкращих результатів. Персоналізоване навчання може проявлятися на різних рівнях освіти, включаючи персоналізацію курикулуму, курсів, навчальних матеріалів і заходів, а також іншої навчальної підтримки. Завдяки персоналізованому навчанню кожен</p>

<p>needs and learns in a way that is most suitable for him/her, resulting in different learning experiences for each learner.</p>	<p>студент здобуває освіту, пристосовану до його/її індивідуальних особливостей і потреб, і навчається у спосіб, який є найбільш прийнятним для нього/неї, що призводить до отримання різного навчального досвіду для кожного студента.</p>
<p>Plurilingualism: the capacity of an individual to use several languages receptively and/or productively, whatever level of competence that they have in each of them.</p>	<p>Плюрилінгвізм: здатність людини користуватися кількома мовами рецептивно та/або продуктивно, незалежно від рівня володіння кожною з них.</p>
<p>Positive Peace describes a state whereby the collective will is directed towards promoting peace and removing the barriers to peace. It includes a commitment to social justice, thereby moving beyond the idea that peace is the absence of fear, violence and war. It includes a commitment to non-violence conflict resolution and seeks to encourage these capacities of individuals and groups so as to address social problems in a constructive manner. For EDC educators, it also means promoting democratic processes in the classroom, addressing issues of power or the abuse of power as well as seeking at all times to encourage the skills of listening, constructive dialogue and a commitment to resolve conflict.</p>	<p>Позитивний мир описує стан, в якому колективна воля спрямована на просування миру та усунення перешкод на шляху до миру. Він передбачає прихильність до соціальної справедливості, тим самим виходячи за рамки уявлення про те, що мир - це відсутність страху, насильства і війни. Вона полягає у прихильності до ненасильницького вирішення конфліктів і спрямована на заохочення цього потенціалу в окремих осіб і груп з метою конструктивного розв'язання соціальних проблем. Для педагогів це також означає сприяння демократичним процесам у навчальному закладі, розв'язання питань влади або зловживання владою, а також постійне прагнення заохочувати навички слухання, конструктивного діалогу та готовності вирішувати конфлікти.</p>
<p>Problem-based learning: a process designed to experientially engage learners in processes of inquiry into complex problems of significance and relevance to their lives and learning. It is intended to</p>	<p>Проблемно-орієнтоване навчання: процес, розроблений для експериментального залучення студентів до процесів дослідження складних проблем, важливих і</p>

challenge learners to pursue authentic questions, wonders, and uncertainties in a focused way, which enables them to construct, deepen, and extend their knowledge and understanding. Thoughtful presentation of the problem is critical to this approach. Problems must be complex enough that there is a need to seek many perspectives on the issues, to engage in collaborative inquiry, and to generate multiple possible solutions. The problems have an authenticity that holds meaning for the learners, enables them to assume ownership of the problems, and results in findings of significance in the broader context of their lives. Problems must invite a deep approach to learning – to inquiry, thinking, and reflection – which leads to shifts or changes in learners’ knowledge. At the same time, they leave room for learners to discover that knowledge is tentative, always reflective of a moment in time, and open to continued shifts and changes.

актуальних для їхнього життя і навчання. Воно має на меті спонукати студентів до цілеспрямованого пошуку автентичних запитань, здивувань і невизначеностей, що дає їм змогу конструювати, поглиблювати й розширювати свої знання та розуміння. Вдумливе представлення проблеми має вирішальне значення для цього підходу. Проблеми мають бути достатньо складними, щоб виникла потреба шукати різні точки зору на них, брати участь у спільному дослідженні та генерувати кілька можливих рішень. Проблеми мають бути автентичними, тобто такими, що мають значення для студентів, дають їм змогу взяти на себе відповідальність за розв'язання проблем і призводять до висновків, важливих у ширшому контексті їхнього життя. Проблеми мають спонукати до глибокого підходу до навчання – до пошуку, мислення та рефлексії, що призводить до зрушень або змін у знаннях студентів. Водночас вони залишають можливість для студентів зрозуміти, що знання є умовними, завжди відображають певний момент часу і відкриті для постійних перетворень і змін.

Project-based learning: a process that fosters learners’ engagement in studying authentic problems or issues centred on a particular project, theme, or idea. Often the term ‘project-based’ is used interchangeably with ‘problem-based’, especially when classroom projects focus on solving authentic problems. The nexus for the project may be suggested by a

Навчання, засноване на проєктній діяльності: процес, який сприяє залученню студентів до вивчення автентичних проблем або питань, зосереджених на конкретному проєкті, темі чи ідеї. Часто термін «проєктний» використовується як взаємозамінний з терміном «проблемний», особливо коли проєкт

<p>teacher, but the planning and execution of contingent activities are predominantly conducted by learners working individually and cooperatively over many days, weeks, or even months. This process is inquiry-based, outcome-oriented, and associated with conducting the curriculum in real-world contexts rather than focusing on a curriculum that is relegated to textbooks or rote learning and memorization. Assessment is commonly performance-based, flexible, varied, and continuous.</p>	<p>в аудиторії зосереджується на розв'язанні автентичних проблем. Ідею проєкту може запропонувати викладач, але планування і виконання запланованих заходів переважно здійснюється студентами, які працюють індивідуально і спільно впродовж багатьох днів, тижнів або навіть місяців. Цей процес ґрунтується на дослідженні, орієнтований на результат і пов'язаний із застосуванням курикулуму в реальному контексті, а не зосереджується на курикулумі, який зводиться до підручників чи зазубрювання і запам'ятовування. Оцінювання зазвичай базується на результатах, є гнучким, різноманітним і безперервним.</p>
<p>Proficiency-based learning: proficiency-based learning refers to systems of instruction, assessment, grading, and academic reporting that are based on students demonstrating that they have learned the knowledge and skills they are expected to learn as they progress through their education.</p>	<p>Навчання, засноване на кваліфікації: відноситься до систем навчання, оцінювання та академічних звітів, які базуються на демонстрації студентами того, що вони засвоїли у процесі навчання визначені / очікувані знання та навички.</p>
R	
<p>Research is about learning and discovery. It is a process through which questions or ideas are investigated, analysed and shared. There are many forms and approaches to educational research in general as well as to EDC in particular. Educational research can support the development of greater understanding of the learning process. It can offer insights and information on key concepts and ideas that can support the development of curricula throughout the member states. It can support evaluation</p>	<p>Дослідження: це навчання та відкриття. Це процес, за допомогою якого досліджуються, аналізуються та поширюються питання чи ідеї. Існує багато форм і підходів до освітніх досліджень загалом і в галузі демократичного громадянства зокрема. Освітні дослідження можуть сприяти кращому розумінню процесу навчання. Вони можуть запропонувати розуміння та надати інформацію про ключові концепції й ідеї, які сприятимуть розробленню</p>

<p>by offering opportunities to examine current practice, discover what is working, what could work better? It can support democratic practices by ensuring learners' opinions and ideas about life are examined and documented.</p>	<p>курикулумів у всіх державах. Вони можуть сприяти оцінюванню, пропонуючи можливості для вивчення поточної практики, виявлення того, що працює, а що могло б працювати краще. Вони можуть підтримувати демократичні практики, забезпечуючи вивчення та документування думок і уявлень студентів про життя.</p>
<p>S</p>	
<p>School-based curriculum development: Curriculum developed at the level of an individual school. This notion suggests a decision-making process with regard to the curriculum involving school staff, ranging from individual teachers adapting existing curricula to the whole school staff collaboratively working together to develop new curricula in order to make them more relevant and meaningful for learners. The school-based curriculum development movement was particularly active in the 1980s as an alternative to centralized curriculum decision-making.</p>	<p>Розроблення курикулуму на рівні школи: курикулум, розроблений на рівні окремої школи. Це поняття передбачає процес прийняття рішень щодо курикулуму за участю шкільного персоналу - від окремих вчителів, які адаптують наявний курикулум, до всього шкільного колективу, який спільно працює над розробкою нового курикулуму, щоб зробити його більш релевантним і значущим для учнів. Рух за розроблення курикулуму на базі школи був особливо активним у 1980-х роках як альтернатива централізованому прийняттю рішень щодо проєктування курикулуму.</p>
<p>Scope and sequence (in curriculum): Interrelated concepts that refer to the overall organization of the curriculum in order to ensure its coherence and continuity. Scope refers to the breadth and depth of content and skills to be covered. Sequence refers to how these skills and content are ordered and presented to learners over time.</p>	<p>Обсяг і послідовність (у курикулумі): взаємопов'язані поняття, які стосуються загальної організації курикулуму з метою забезпечення його узгодженості та безперервності. Обсяг означає широту та глибину змісту і навичок, які мають бути засвоєні й охоплені. Послідовність стосується того, як ці навички та зміст упорядковані та представлені студентам протягом певного часу.</p>
<p>Small private online course (SPOC): a</p>	<p>Малий індивідуальний онлайн-</p>

<p>small private online course (SPOC) is an online class offered only to students at a particular school, usually a college or university.</p>	<p>курс: це онлайн-клас, який пропонується лише студентам певного коледжу чи університету.</p>
<p>Social cohesion: presents an ‘image of a society’ that has a strong commitment to promoting positive human relationships. It implies a sense of belonging, the well being of individuals and that of the community. It involves a commitment to continually improving the quality of life for its members by actively removing barriers and the causes of division. Linked to the idea of positive peace this term is widely used within Council of Europe documents. As such it is as much part of the rationale for EDC as it is a desired outcome or aim. In this regard EDC is seen as contributing to social cohesion through its commitment to promoting a respect for human rights and a commitment to non-violence.</p>	<p>Соціальна єдність: це «образ суспільства», яке має сильну спрямованість на розвиток позитивних людських стосунків. Вона передбачає почуття приналежності, добробуту окремих осіб і громади в цілому. Це означає зобов'язання постійно покращувати якість життя громадян шляхом активного усунення бар'єрів і причин розбіжностей. Пов'язаний з ідеєю позитивного миру, цей термін широко використовується в документах Ради Європи. Як такий, він є частиною обґрунтування концепції освіти для демократичного громадянства, а також її бажаним результатом або метою. У цьому відношенні освіта для демократичного громадянства розглядається як внесок у соціальну згуртованість через прагнення сприяти повазі до прав людини та відмови від насильства.</p>
<p>Solidarity is in many ways associated with the capacity of individuals to move beyond their own space and to recognise as well as being willing to act in the defence of promotion of the rights of the others. It is also a key aim of EDC in that it seeks to provide individuals with degrees of knowledge, skills and values to live fully the communal dimension of their lives. Acts of solidarity are closely related to the idea of action as outlined earlier. However, solidarity is as much a mind-set as it a set of behaviours.</p>	<p>Солідарність багато в чому пов'язана зі здатністю людей виходити за межі власного простору, визнавати та захищати права інших, а також бути готовими діяти на захист просування прав інших. Це також є ключовою метою освіти для демократичного громадянства, оскільки вона прагне забезпечити людей знаннями, навичками та цінностями, які дозволять їм повноцінно жити у суспільному вимірі. Акти солідарності тісно пов'язані з ідеєю дії, про яку йшлося вище. Однак, солідарність - це не стільки спосіб</p>

	мислення, скільки набір моделей поведінки.
Spiral curriculum: curriculum design (based on the ideas of the American psychologist Jerome Bruner) in which key concepts and topics are repeatedly presented over time in the context of new, broader and more complex learning experiences. It serves for consolidating pre- existent learning as well as broadening and exploring more in-depth the different learning content.	Спіралеподібний курикулум: дизайн курикулуму (заснований на ідеях американського психолога Джерома Брунера), в якому ключові поняття і теми повторюються з плином часу в контексті нового, ширшого і складнішого навчального досвіду. Він слугує для закріплення попереднього навчання, а також для розширення та поглибленого вивчення різного навчального контенту.
Standards-based curriculum: a curriculum directed toward mastery of predetermined standards. Content standards refer to what learners are expected to know and be able to do in various subject areas. Performance standards specify what levels of learning are expected and assess the degree to which content standards have been met.	Курикулум, що базується на стандартах: курикулум, спрямований на оволодіння заздалегідь визначеними освітніми стандартами. Стандарти змісту стосуються того, що студенти повинні знати і вміти робити в різних предметних галузях. Стандарти успішності визначають, які рівні навчання очікуються, і оцінюють ступінь виконання стандартів змісту.
Student-centered learning: an educational approach that focuses on students' needs as opposed to the needs of other bodies involved in the educational process. Student-centered learning has implications in the design of course content and general curriculum.	Навчання, орієнтоване на студента: освітній підхід, який зосереджується на потребах студентів на відміну від потреб інших стейкхолдерів, залучених до навчального процесу. Навчання, орієнтоване на студента, впливає на розроблення змісту курсу та загального курикулуму.
Subject/subject area: a branch of knowledge organized as a discrete learning discipline and taught in a systemic way over time. Other terms often used interchangeably include teaching subject, academic subject, academic discipline, and study area.	Предмет/предметна галузь: галузь знань, організована як окрема навчальна дисципліна, що викладається системно впродовж певного часу. Інші терміни, що часто використовуються як взаємозамінні, стосуються навчального предмета, навчального предмета, навчальної

	дисципліни та навчальної області.
<p>Syllabus (plural syllabi or syllabuses): The outline and summary of topics that will be covered during the length of a course. It can be set by an exam board or by the professor and is most often distributed at the first session of class.</p> <p>A document which outlines the aims, selection and sequence of contents to be covered, mode of delivery, materials to be used, learning tasks and activities, expected learning objectives or outcomes, and assessment/evaluation schemes of a specific course, unit of study or teaching subject. It is often used incorrectly as an equivalent of the term ‘curriculum’.</p>	<p>Навчальна програма: План і короткий зміст тем, які будуть розглянуті протягом курсу. Він може бути встановлений екзаменаційною комісією або професором і найчастіше роздається на першому занятті.</p> <p>Документ, який окреслює цілі, відбір і послідовність змісту, спосіб викладання, матеріали, що використовуються, навчальні завдання та види діяльності, очікувані навчальні цілі або результати, а також схеми оцінювання/вимірювання конкретного курсу, розділу або навчального матеріалу. Його часто неправильно використовують як еквівалент терміну «курикулум».</p>
<p>Synchronous Massive Online Course (SMOC): a Synchronous Massive Online Course, or SMOC, is offered to students both on and off campuses. Originating at the University of Texas at Austin, an SMOC streams lectures to students in real time, allowing people both in a lecture hall and viewing remotely to ask questions during the session.</p>	<p>Синхронний масовий онлайн-курс: синхронний масовий онлайн-курс пропонується студентам як у кампусах, так і поза ними. Заснований в Техаському університеті в м. Остін, такий курс транслює лекції студентам у режимі реального часу, дозволяючи людям як у лекційній аудиторії, так і віддалено, активно навчатись, з’ясовуючи усі запитання під час сесії.</p>
T	
<p>Teacher: one who teaches. In higher education, this refers to the instructor of students. The ways a teacher uses to facilitate learning is considered their pedagogy. A teacher uses the student’s knowledge, learning goals, and environment to choose a teaching method, and implements this with the standardized curriculum.</p>	<p>Учитель: той, хто навчає. У вищій освіті це відноситься до викладача студентів. Способи, які викладач використовує для полегшення навчання, вважаються його педагогікою. Учитель використовує знання студента, навчальні цілі та середовище, щоб вибрати метод навчання, і реалізує це за допомогою стандартизованого курикулуму.</p>

Teaching: there are diverse approaches to teaching which also implicitly reflect the approach to learning. The didactic approach mainly entails lecturing and is typically teacher-centred and content-oriented, i. e. teaching as transmission where the learners are considered to be the passive recipients of information transmitted. Teaching can also be seen as supporting the process of learners' knowledge construction and understanding, building on what is already known by the learner and involving a learner-centred approach (i. e. teaching as facilitation). Another approach emphasizes the development of learners' cognitive processes and awareness and control of thinking and learning.

Teacher/Educator training is the broad term given to both the pre-service and continuing professional development of all educators. It can be viewed as a response to the need for an expert group of educators committed to the processes and practices of EDC. It is thus an essential component of EDC policy. EDC challenges traditional roles of 'knowledge giver' to 'facilitator of learning' and thus requires new models of training. Such models need to include a wide range of opportunities for additional training throughout their professional careers.

Викладання: існують різні підходи до викладання, які також неявно відображають підхід до навчання. Дидактичний підхід в основному передбачає читання лекцій і, як правило, орієнтований на викладача та зміст, тобто викладання як трансляція, де студенти розглядаються як пасивні одержувачі інформації, що передається. Викладання також можна розглядати як підтримку процесу побудови та розуміння знань студентами, спираючись на те, що вже відомо студентам, і використовуючи підхід, орієнтований на студента (тобто викладання як фасилітація). Інший підхід наголошує на розвитку когнітивних процесів студентів, а також на усвідомленні та контролі мислення і навчання.

Підготовка вчителів/викладачів - це широкий термін, що охоплює як підготовку до роботи, так і безперервний професійний розвиток усіх освітян. Його можна розглядати як відповідь на потребу в створенні експертної групи освітян, зацікавлених у процесах і практиках освіти для демократичного громадянства. Таким чином, це важливий компонент політики в галузі освіти. Освіта для демократичного громадянства кидає виклик традиційним ролям «надавача знань» і «фасилітатора навчання», а отже, вимагає нових моделей навчання. Такі моделі повинні передбачати широкий спектр можливостей для додаткового навчання впродовж професійної кар'єри.

Technology-enhanced learning: the use of information and communication technologies as mediating devices supporting student learning that can include elements of assessment, tutoring, and instruction. It involves a wide set of applications and processes, such as web-based learning, computer-based learning, virtual classrooms and learning environments, and digital collaboration. It includes the delivery of content through a wide range of electronic media (e. g. internet, intranet/extranet, audio- and videotape, satellite broadcast, interactive television, etc.) and access to resources that inform learners of new ideas, which they can then reflect upon and integrate into their existing knowledge. Computers can be used to promote collaborative learning approaches where learners are encouraged to negotiate shared meaning and to work as teams rather than competitively towards a common goal. Social media and social software applications such as web logs (blogs) and wikis offer new opportunities for communicating, accessing knowledge, creating content and collaborating online. The appropriate use of technologies, when embedded into curriculum design, is expected to support the development of innovative teaching practices and to enhance and enrich learning experiences. Also referred to as ‘e-learning’ (or electronic learning) and ‘digital learning’.

Навчання з використанням технологій: використання інформаційно-комунікаційних технологій як посередницьких пристроїв для підтримки навчання студентів, що може охоплювати елементи оцінювання, наставництва та інструктажу. Воно включає широкий набір додатків і процесів, таких як навчання через Інтернет, комп'ютерне навчання, віртуальні класи і навчальні середовища, а також цифрову співпрацю. Воно передбачає подання змісту за допомогою широкого спектра електронних засобів (наприклад, Інтернет, інтранет/екстранет, аудіо- та відеокасети, супутникове мовлення, інтерактивне телебачення тощо) і доступ до ресурсів, які інформують студентів про нові ідеї, які вони можуть потім обміркувати та інтегрувати у свої наявні знання. Комп'ютери можна використовувати для просування підходів до спільного навчання, коли студентів заохочують обговорювати спільний зміст і працювати в команді, а не конкурувати на шляху до спільної мети. Соціальні медіа та соціальні програмні додатки, такі як веб-журнали (блоги) і вікі, пропонують нові можливості для спілкування, доступу до знань, створення контенту і співпраці в Інтернеті. Очікується, що належне використання технологій при розробленні курикулуму сприятиме розвитку інноваційних практик викладання, а також покращенню та збагаченню досвіду навчання. Також згадується як «електронне навчання» та «цифрове

	навчання».
Transdisciplinary approach: an approach to curriculum integration which dissolves the boundaries between the conventional disciplines and organizes teaching and learning around the construction of meaning in the context of real-world problems or themes.	Трансдисциплінарний підхід: підхід до інтегрування курикулуму, який руйнує кордони між традиційними дисциплінами та організовує викладання і навчання навколо конструювання сенсу в контексті реальних проблем або тем.
V	
Vertical and horizontal articulation (of the curriculum): organization of contents according to the sequence and continuity of learning within a given knowledge domain or subject over time (vertical articulation to improve coherence) and the scope and integration of curricular contents from different knowledge domains within a particular grade level (horizontal articulation or balance to develop integration between subjects, disciplines or knowledge domains).	Вертикальна та горизонтальна узгодженість (курикулуму): організація змісту відповідно до послідовності та безперервності навчання в межах певної галузі знань або предмета в часі (вертикальна узгодженість для покращення узгодженості), а також обсяг та інтеграція змісту з різних галузей знань на певному рівні навчання (горизонтальна узгодженість або збалансованість для розвитку інтеграції між предметами, дисциплінами або галузями знань).
W	
Whole school approach: involves addressing the needs of learners, staff and the wider community, not only within the curriculum but across the whole school and learning environment. It implies collective and collaborative action in and by a school community to improve student learning, behaviour and wellbeing, and the conditions that support these.	Загальношкільний підхід: передбачає задоволення потреб учнів, персоналу та широкої громади не лише в межах застосування курикулуму, а й у всьому навчальному середовищі. Він передбачає колективні дії в шкільній громаді, спрямовані на покращення навчання, поведінки та добробуту учнів, а також умов, що їм сприяють.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Australian Curriculum, Assessment and Reporting Authority (ACARA). 2013. *General capabilities in the Australian Curriculum*. Sidney: ACARA.
- Braslavsky, C. 2003. *The curriculum*. Geneva: UNESCO IBE.
- CEDEFOP (European Centre for the Development of Vocational Training). 2011. *Glossary. Quality in education and training*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Colman, A.M. 2008. *A dictionary of psychology*. Third edition. Oxford: Oxford University Press.
- Connelly, F.M., M. F. He and JA Phillion (Eds.) 2008. *The Sage handbook of curriculum and instruction*. London-Los Angeles: Sage.
- Council of Europe. (2016). *Competences for Democratic Culture Glossary of Key Terms*. Document (DGII/EDU/CDCID (2016)4), 30 March 2016.
- European Parliament and the Council of the European Union. 2006. *Recommendation of the European Parliament and the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning*. Document (2006/962/EC).
- Ho, E. 2012. *Student learning assessment*. Bangkok: UNESCO Asia-Pacific Regional Bureau for Education.
- International Labour Office (ILO). 2007. *ABC of women workers' rights and gender equality*. Second edition. Geneva: ILO.
- Jackson, P. W. (Ed.) 1992. *Handbook of research on curriculum: A project of the American Educational Research Association*. New York: McMillan.
- Kridel, C. (Ed.) 2010. *Encyclopedia of curriculum studies*. London: SAGE.
- Lai, E. R. and M. Viering. 2012. *Assessing 21st century skills: Integrating research findings*. Vancouver, BC: National Council on Measurement in Education.
- O'Shea, K. (2003). *A Glossary of Terms for Education for Democratic Citizenship*. Council of Europe. Document (DGIV/EDU/CIT (2003) 29).

- OECD. 2002. *Glossary of key terms in evaluation and results-based management*. Paris: OECD.
- OECD. 2004. *OECD handbook for internationally comparative education statistics: Concepts, standards, definitions and classifications*. Paris: OECD.
- OECD. 2008. *OECD glossary of statistical terms*. Paris: OECD.
- OECD. 2013. *Synergies for better learning. An international perspective on evaluation and assessment*. Paris: OECD.
- OECD and European Commission. 2004. *Career guidance. A handbook for policy makers*. Paris: OECD.
- OECD–Centre for Educational Research and Innovation (CERI). 2007. *Understanding the brain: The birth of a learning science*. Paris: OECD. Ontario Ministry of Education. 2002. *The Ontario curriculum unit planner*. Toronto: Queen’s Printer for Ontario.
- International encyclopedia of developmental and instructional psychology*. (1996). E. de Corte and F. E. Weinart (Eds.). Oxford: Elsevier.
- Seel, N. M. (Ed.) 2012. *Encyclopedia of the sciences of learning*. London-New York: Springer.
- Taba, H. 1962. *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Harcourt Brace and World.
- Tyler, R. W. 1949. *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: University of Chicago Press.
- UNESCO. 2003a. *An overview of UNESCO’s role in the revision and review of textbooks and learning materials*. Division for the Promotion of Quality Education, Education Sector. Paris: UNESCO.
- UNESCO. 2003b. *Education in a multilingual world*. UNESCO Education Position Paper. Paris: UNESCO.
- UNESCO. 2004b. *Changing teacher practices. Using curriculum differentiation to respond to students’ diversity*. Paris: UNESCO.

- UNESCO. 2012. *International Standard Classification of Education – ISCED 2011*. Montreal: UIS.
- UNESCO International Bureau of Education. 2006. *Textbooks and quality learning for all: Some lessons learned from international experiences*. Geneva: UNESCO IBE.
- UNESCO International Bureau of Education. 2013. *Glossary of Curriculum Terminology*.
- UNICEF. 2000. *Curriculum report card*. Working Paper Series, Education Section, Programme Division. New York: UNICEF.
- Wallace, S. (Ed.) 2009. *A dictionary of education*. Oxford: Oxford University Press.